

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA JELENIOGÓRSKIEGO

Jelenia Góra, dnia 8 czerwca 1998 r.

Nr 26

TREŚĆ:

Poz.:

Egz. obow.

ROZPORZĄDZENIE WOJEWODY

42 – rozporządzenie nr 5/98 wojewody jeleniogórskiego z dnia 26 maja 1998 r. w sprawie zatwierdzenia planu ochrony Rudawskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny

179

42

ROZPORZĄDZENIE NR 5/98
wojewody jeleniogórskiego
z dnia 26 maja 1998 r.

**w sprawie zatwierdzenia Planu ochrony
Rudawskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny**

Na podstawie art. 24 ust. 5 i 9 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późniejszymi zmianami) oraz art. 20 ust. 1 pkt 1, art. 21 i art. 24 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (Dz. U. Nr 21, poz. 123 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1

- Zatwierdza się Plan ochrony Rudawskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny, który określa:
  - zmianę obszaru oraz granic Parku i jego otuliny,
  - zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz udostępnienia dla turystyki i zagospodarowania przestrzennego, w tym zakazy i ograniczenia obowiązujące na terenie Parku,
  - ustalenia dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz wytyczne do operatorów urządzania gospodarstw leśnych.
- Szczegółowy przebieg granic Parku i jego otuliny przedstawia mapa w skali 1:25000 wraz z opisem stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego rozporządzenia.
- Ustala się zasady ochrony i zagospodarowania terenu Parku określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2

Ustalenia Planu ochrony obowiązują przy określaniu i realizacji zasad gospodarowania na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz operatorów urządzania gospodarstw leśnych dla tych obszarów.

§ 3

Tracą moc: § 2 i § 3 uchwały nr VIII/49/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16 listopada 1989 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą "Rudawski Park Krajobrazowy" (Dziennik Urzędowy Województwa Jeleniogórskiego Nr 16, poz. 209 z 1989 r.) oraz rozporządzenie nr 37/95 wojewody jeleniogórskiego z dnia 4 października 1995 r. w sprawie zmiany obszaru i granic Rudawskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną oraz wprowadzenia ograniczeń i zakazów obowiązujących na terenie Parku i jego otuliny (Dzien-

nik Urzędowy Województwa Jeleniogórskiego Nr 52, poz. 147 z 1995 r.).

§ 4

Wykonanie rozporządzenia powierza się dyrektorowi Zarządu Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze.

§ 5

Rozporządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Jeleniogórskiego.

§ 6

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wojewoda
Sławomir Kryszkowski

Załącznik nr 1
do rozporządzenia nr 5/98
wojewody jeleniogórskiego
z dnia 26 maja 1998 r.

Ustala się obszar i granice Rudawskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny utworzonego uchwałą nr VIII/49/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16 listopada 1989 r. w sprawie utworzenia parku krajobrazowego pod nazwą "Rudawski Park Krajobrazowy", ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Jeleniogórskiego z dnia 21 listopada 1989 r. Nr 16, poz. 209, zwanego dalej "Parkiem", wg opisów zawartych w poz. 1, 2, 3 i 4 niniejszego załącznika.

- Obszar Parku o powierzchni 15705 ha obejmuje 30 miejscowości (obrubów) przy czym 10 z tych miejscowości wchodzi w całości w obszar Parku. Są to: w gminie Bolków – cz. Kaczorowa, w gminie Janowice Wielkie – Miedzianka, Mniszków, cz. Janowic Wielkich, cz. Radomierza, cz. Trzcinańska, w gminie Kamienna Góra – Czarnów, Rędziny, cz. Dębrznika, cz. Leszczyńca, cz. Ogorzelca, cz. Pisarzowic, cz. Raszowa, cz. Szarocińska, w gminie Marciszów – Wieściszowice, cz. Ciechanowic, cz. Marciszowa, cz. Świdnika, w gminie Mysłakowice – Bukowiec, Gruszków, Karpniki, Krogulec, Struznica, cz. Kostrzyca, cz. Bobrowa, cz. Łomnicy, cz. Mysłakowic, cz. Wojanowa, w mieście Kamienna Góra – osada Antonówki oraz cz. miasta Kowary.
- Otulina Parku o powierzchni 6600 ha obejmuje część terenów gmin: Mysłakowice, Kamienna Góra, Marciszów, Bolków, Janowice Wielkie oraz część terenów miast: Kowary, Jelenia Góra i Kamienna Góra.
- Granica Parku ma następujący przebieg: od Przełęcz Kowarskiej biegnie na północ i północny-zachód, wzdłuż drogi krajowej nr 367 z ominięciem zabudowań miasta Kowary, wsi Kostrzyca i Mysłakowic do skrzyżowania z torami kolejowy-

mi, dalej biegnie na północ, wzdłuż torów kolejowych do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 12118 i następnie wzdłuż tej drogi z ominięciem zabudowań wsi Łomnica, dalej granica skręca na wschód i biegnie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 12198 z ominięciem zabudowań wsi Wojanów i Bobrów, dalej przy ostatnich zabudowaniach wsi Bobrów granica skręca na północ do torów kolejowych Jelenia Góra – Wrocław i dalej biegnie na wschód wzdłuż tych torów w kierunku Janowice Wielkich, dalej granica obejmując kompleks Trzczańskich Mokradel biegnie na południe, przekraczając tory kolejowe do kompleksu leśnego głównego masywu Rudaw Janowickich przy zachodniej stronie wsi Janowice Wielkie, dalej granica biegnie na wschód wzdłuż granicy rolno-leśnej z ominięciem zabudowań wsi Janowice Wielkie, dalej granica skręca na północ, przekraczając tory kolejowe i rzekę Bóbr biegnie wzdłuż drogi gminnej do Prewentorium PKP, dalej biegnie obrzeżem kompleksu leśnego do Radomierza i następnie skręca w kierunku wschodnim, przebiegając obrzeżami kompleksu leśnego Gór Ołowianych, do Kaczorowa z ominięciem jego zabudowań, dalej granica biegnie w kierunku południowo-wschodnim obrzeżem kompleksu leśnego do drogi krajowej nr 370 Kaczorów-Marciszów, dalej biegnie wzdłuż tej drogi na odcinku 1 km i następnie skręca na południowo-zachód do Ciechanowic, dalej przekraczając tory kolejowe biegnie na południe wzdłuż drogi wojewódzkiej Janowice Wielkie – Marciszów z pominięciem zabudowań wsi Marciszów do kompleksu leśnego masywu Gór Lisich, dalej granica biegnie na południe obrzeżem kompleksu leśnego do osady Antonówka, dalej obejmując wzgórze Antonówki granica biegnie w kierunku zachodnim omijając zabudowania Raszowa i następnie na południe do torów kolejowych Kamienna Góra – Kowary w Pisarzowicach, dalej granica biegnie wzdłuż tych torów do Przełęczy Kowarskiej, zamykając w ten sposób obszar Parku.

4. Granica otuliny Parku ma następujący przebieg: od Przełęczy Kowarskiej biegnie na północ w kierunku Kowar Średnich i dalej wzdłuż torów kolejowych Kowary – Jelenia Góra

do przecięcia się z potokiem Malina przy ujściu do Jedlicy, dalej kieruje się na północny-zachód wzdłuż rzeki Jedlica do drogi wojewódzkiej nr 12203 i dalej wzdłuż tej drogi granica dobiega ponownie do torów kolejowych Kowary – Jelenia Góra, stąd prowadzi w stronę Mysłakowic, przecina rzekę Łomnicę i dalej biegnie do drogi wojewódzkiej nr 12101 Karpacz – Jelenia Góra i dalej wzdłuż tej drogi na północ, za górą Ziębiec granica skręca w kierunku północno-wschodnim i biegnie wzdłuż granicy administracyjnej gminy Mysłakowice do drogi wojewódzkiej nr 12117 Łomnica – Jelenia Góra i następnie wzdłuż tej drogi odcinkiem ok. 1,5 km w kierunku północno-wschodnim do miejsca styku z zakolem rzeki Bóbr, stąd granica biegnie na północny-zachód wzdłuż rzeki Bóbr z ominięciem osiedla Łomnickiego i lotniska w Jeleniej Górze do drogi krajowej nr 3 Jelenia Góra – Wrocław i dalej wzdłuż tej drogi aż do Kaczorowa, gdzie łukiem granica obejmuje północne zabudowania wsi przy skrzyżowaniu drogi krajowej nr 3 Jelenia Góra – Wrocław z drogą krajową nr 370 Kaczorów – Wojciechów, dalej granica biegnie w kierunku południowym do torów kolejowych Legnica – Marciszów do granic administracyjnych miasta Kamiennej Góry i dalej wzdłuż tej granicy skręca na północny-zachód do osady Antonówka, od tego miejsca przebieg granicy otuliny pokrywa się z granicą Parku i przebiega wzdłuż kompleksu leśnego Antonówki do granic administracyjnych miasta Kamiennej Góry, stąd granica skręca na południe i biegnie wzdłuż granic administracyjnych do drogi krajowej nr 367 Kowary – Kamienna Góra i dalej tą drogą dochodzi do Przełęczy Kowarskiej, zamykając w ten sposób obszar otuliny.

5. Integralną częścią niniejszego załącznika jest mapa z oznaczonym przebiegiem granic Parku i jego otuliny w skali 1:75000.

6. Mapa podstawowa z oznaczonym przebiegiem granic Parku i jego otuliny w skali 1:25000 znajduje się w zasobach Zarządu Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze.

PLAN OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

• ORIENTACJA
• 1: 75000

- GRANICE PARKU Z 1965 r.
- GRANICE PARKU PROJEKTOWANE
- GRANICE OTULINY Z 1965 r.
- GRANICE OTULINY PROJEKTOWANE

PLAN OCHRONY RPK OPRACOWANO NA ZLECENIE
DYREKTORA ZARZĄDU PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH
W JELENIOGÓRSKIM BIURZE PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA
W LATACH 1966 - 1972

Załącznik nr 2
do rozporządzenia nr 5/98
wojewody jeleniogórskiego
z dnia 26maja 1998 r.

USTALENIA PLANU OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO I JEGO OTULINY

I. CELE OCHRONY PARKU

1. Zgodnie z art. 24 ust. 1, 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 r. (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zmianami):

- park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzowanie i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania,
- grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu,
- wokół parku może być utworzona otulina zabezpieczająca park przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

2. Działania na rzecz ochrony i kształtowania Rudawskiego Parku Krajobrazowego podporządkowuje się realizacji celów:

- ekologicznych (dla umożliwienia trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego obszaru),
- kulturowych (dla zachowania ciągłości historycznej i harmonii w kształtowaniu istniejących na tym obszarze funkcji),
- społecznych (dla poprawy warunków życia mieszkańców i użytkowników Parku, rozwoju turystyki, wypoczynku a także nauki i dydaktyki).

II. ZASADY I METODY OSIĄGANIA CELÓW OCHRONY PARKU

II - 1. Zasady i metody osiągnięcia celów ekologicznych

Umożliwienie trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego obszaru Parku i jego otuliny wymaga prowadzenia polityki polegającej na:

- uzyskaniu równowagi ekologicznej wszystkich składników przyrodniczych Parku, a w szczególności związanej z:
  - ochroną konserwatorską unikalnych zasobów i cech środowiska przyrodniczego,
  - wzmoczoną ochroną ekosystemów, zasobów i cech środowiska oraz węzłów i korytarzy ekologicznych, które mają wpływ na odtwarzanie zasobów przyrody,
  - zahamowaniem procesów niszczących, prowadzeniem rekultywacji i wzbogacaniem obszarów zubożonych i zdegradowanych,
- ukierunkowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego tak, aby uwzględnić uwarunkowania wynikające z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego.

II - 2. Zasady i metody osiągnięcia celów kulturowych

Zachowanie ciągłości historycznej w rozwoju sieci osadniczej oraz ochrona dóbr kultury wymaga realizacji polityki polegającej na ochronie istniejących zasobów kulturowych i walorów krajobrazowych oraz harmonizowaniu z nimi współczesnej zabudowy.

II - 3. Zasady i metody osiągnięcia celów społecznych

Zakłada się, że poprawa warunków życia mieszkańców Parku zostanie osiągnięta poprzez:

- dążenie do uzyskania równowagi ekologicznej,
- poprawę jakości powietrza, wód, stanu powierzchni ziemi i zieleni,

- zachowanie wartości przyrodniczych i kulturowych, które stanowią atrakcyjne walory dla rozwoju turystyki i rekreacji,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami przyrody,
- kształtowanie harmonijnego krajobrazu,
- uwzględnienie w rozwoju społeczno-gospodarczym uwarunkowań wynikających z potrzeb ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, zasobów kulturowych i fizjonomii krajobrazu.

III. ZASADY OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO I JEGO OTULINY

III - 1. Zasady ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu

III - 1.1. Zasady ochrony przyrody nieożywionej i gleb

1. Przedmiotem ochrony form przyrody nieożywionej w obszarze Parku i jego otuliny są następujące obiekty geologiczne i geomorfologiczne:

- skały o wyróżniających się cechach petrograficznych, mineralogicznych i genetycznych;
- skałki pojedyncze lub grupowe, stanowiące interesujące obiekty geologiczne;
- interesujące struktury sedymentacyjne i tektoniczne;
- miejsca interesujących zjawisk, uwarunkowanych procesami geologicznymi;
- nagromadzenia skamieniałości;
- udokumentowane złoża surowców mineralnych;
- główne elementy rzeźby terenu, w tym m.in. grzbiety i kulminacje, zrównania wierzchowinowe i stokowe, gołoborza, doliny rzek i potoków oraz przełomy rzeczne;
- skałki i ostańce denudacyjne, stanowiące interesujące obiekty geomorfologiczne;
- ślady dawnego górnictwa.

2. Celem ochrony ww. rejonów i obiektów geologicznych oraz geomorfologicznych w obszarze Parku jest zachowanie ich w istniejącej postaci, uformowanej przez naturę. Dla realizacji ww. celu zakłada się w szczególności:

- objęcie jedną z form ochrony interesujących obiektów geologicznych i geomorfologicznych;
- zachowanie wszystkich naturalnych form skalnych i odsłoneń geologicznych;
- ograniczenie eksploatacji poszukiwaczy minerałów do racjonalnych wymiarów;
- ograniczenie negatywnego wpływu działalności wspinaczkowej i ustalenie jej koncentracji wyłącznie w rejonie Gór Sokolich;
- przeciwdziałanie liniowej erozji powierzchniowej na szlakach pieszych, drogach gospodarczych i rynnach zrywkowych;
- likwidację miejsc nielegalnego składowania śmieci w nieczynnych kamieniołomach i ich rekultywację o kierunku leśnym oraz eliminację „dzikich” wysypisk śmieci na terenach leśnych, w dolinach rzek, na terenach otwartych, a także „dzikiego” pozyskiwania torfu;
- ochronę udokumentowanych zasobów złóż surowców mineralnych w istniejących, czynnych kopalniach przy prowadzeniu bieżącej, sukcesywnej rekultywacji oraz uwzględnianiu racjonalnej gospodarki tymi zasobami;
- zachowanie formy ochronnej dla złoża dolomitu „Czarnów” i granitu „Karpniki-Stróżnica”, bez możliwości podjęcia ich eksploatacji;
- zakaz uruchamiania nowych kopalni w obszarze Parku, poza cennymi udokumentowanymi (w przyszłości) złożami kopalni podstawowych;
- kompleksowe usunięcie szkód górniczych z rekultywacją hałd, zabezpieczeniem zapadlisk oraz wejść do szybów i sztolni w rejonie: Góry Rudnik koło Kowar, Miedzianki, Mniszkowa i Trzcina;
- ochronę pozostałości dawnego górnictwa.

3. Na terenie Parku wskazuje się do szczególnej ochrony, w formie rezerwatów krajobrazowych, pomników przyrody lub stanowisk dokumentacyjnych, 14 obiektów geologicznych oraz 33 obiekty geomorfologiczne. Są to następujące obiekty geologiczne: Góra Popiel w Janowicach Wielkich, wychodnia skalna w Wojanowie – Bobrowie, skałki na zamku w Bolczowie, łom na zboczu Małego Wołka, Starościńskie Skały, łom w Bukowcu, Kolorowe Jeziorka k. Wieściszowic, łom w Kowarach – Wojkowie, Góra Skalnik, odsłonka w okolicach Przełęczy pod Bobrzakiem, łom na zboczu Góry Siodło, skałka z anomalią magnetyczną w rejonie skałki Owczarek, skałka Owczarek, odsłonka w okolicach Przełęczy Kowarskiej oraz następujące obiekty geomorfologiczne: przełom Janowicki, przełom Trzcziński, Bolczów, Góry Sokole, Trzczińskie Mokradła, gołoborze na Skalniku, Starościńskie Skały oraz skałki: Owczarek, na Skalniku, Piec, Janowickie Garby, Strażnica, Skalny Most, Fajka, Głaziska Janowickie, Kowarska Skała, Skalne Bramy, Krowiarki, Urwista, Łupkowa, Ścianki, Zamczysko, Skarbczyk, między Wołkiem a Dziczą Górą, na Czubatej, Jarzębinki, Babie Skały, Diabelska Ambona, na Płonicy, Szare Skały, Bramka, Sowi Kamień, na Radlicy.

4. Celem ochrony środowiska glebowego na terenie Parku jest zachowanie występujących tu jednostek podziaływych gleb, przeciwdziałanie ich degradacji oraz właściwe zaspokojenie potrzeb zbiorowisk ekosystemów leśnych i nieleśnych. Dla realizacji tego celu zakłada się w szczególności:

- wspomaganie naturalnych procesów podwyższania żyzności gleb, m.in. w drodze sukcesywnie przebudowywanego składu gatunkowego lasów, uwzględniającego w pełni istniejące uwarunkowania siedliskowe;
- prowadzenie dolesień drzewostanami o składzie gatunkowym odpowiednio dobranym do panujących warunków siedliskowych, co również korzystnie wpływa na stan żyzności gleb;
- zalesienie i zadarnienie terenów narażonych na erozję wodną;
- stosowanie, w zależności od potrzeb, wapnowania podstawowego (koniecznego) lub zachowawczego dla podniesienia żyzności użytków rolnych;
- ograniczenie odpływu powierzchniowego wód z terenów występowania gleb torfowych oraz zwiększenie naturalnej retencji leśnej i glebowej;
- zabezpieczenie dróg i szlaków oraz rowów przydrożnych przed erodującym działaniem wodnym;
- prowadzenie zrywki drewna przede wszystkim w okresie zimowym.

5. Dla obszaru otuliny Parku postuluje się maksymalne wprowadzanie przyjętych wyżej zasad ochrony przyrody nieożywionej, a w szczególności wskazuje się do ochrony 3 obiekty geologiczne (odsłonka w skarpie drogi w Kaczorowie, odsłonka z fauną kopalnianą w Marciszowie i odsłonka z florą kopalnianą w Szarocinie) oraz 4 obiekty geomorficzne (mutony k. Łomnicy, Jelenia Skała, sk. Głowacz, przełom Kaczawy w Kaczorowie).

III – 1.2. Zasady ochrony zasobów wodnych.

1. Przedmiotem ochrony zasobów wodnych w obszarze Parku i jego otuliny są następujące podstawowe obiekty hydrograficzne:
  - źródła, reprezentujące skupioną formę wypływu wód podziemnych oraz obszary źródłiskowe większych dopływów Bobru, w tym m.in. Karpnickiego Potoku, Kalnicy, Janówki oraz Orlej na Hali Krzyżowej;
  - rzeki oraz ich bezpośrednie otoczenie, a w szczególności fragment koryta rzecznej i zboczy doliny przełomowego odcinka Bobru między Ciechanowicami a Janowicami Wielkimi i w Trzczińsku;
  - potoki stokowe, należące do najpowszechniejszych obiektów hydrograficznych Parku i jego otuliny;
  - obiekty hydrograficzne pochodzenia antropogenicznego, w tym m.in. tzw. Kolorowe Jeziorka, zlokalizowane w wyrobiskach poeksploatacyjnych na północnym stoku Wielkiej Kopy.
2. Celem ochrony zasobów wodnych Parku jest zachowanie w jego obrębie aktualnej struktury układu hydrograficznego, ukształtowanej w wyniku oddziaływania naturalnych procesów obiegu wody i skorygowanej antropogenicznie tylko w zniko-

mym stopniu. Zakłada się, że istniejąca struktura układu hydrograficznego oraz stan zasobów wodnych zapewniają generalnie alimentowanie obszaru Parku w wodę o ilości i jakości potrzebnej do funkcjonowania jego fizjocenozy. Wskazany wyżej cel osiągnięty będzie poprzez realizację następujących zadań:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń napływowych i lokalnych powietrza oraz likwidację lokalnych źródeł zanieczyszczenia wód;
- ochronę źródeł i stref źródłiskowych rzek i potoków oraz ujęć wodnych;
- doprowadzenie do kompleksowego uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej we wszystkich obiektach położonych w Parku;
- wspomaganie naturalnych procesów wzbogacania, retencji oraz samooczyszczania się rzek i potoków, poprzez racjonalną przebudowę składu gatunkowego drzewostanów;
- ochronę Trzczińskich Mokradel dla ich zachowania jako osobliwego obiektu hydrograficznego;
- ochronę oryginalnych hydrograficznych obiektów o wyróżniających się cechach krajobrazu, w tym Przełomu Janowickiego i Trzczińskiego, Stawów Karpnickich oraz Kolorowych Jeziorek;
- sterowanie zasobami wodnymi obszaru tylko w sytuacji, gdy nadzwyczajna presja zanieczyszczeń i okresowe niezrównoważenie się bilansu wodnego mogą zagrażać istnieniu najcenniejszych obiektów hydrograficznych oraz występujących w ich obrębie osobliwych zbiorowisk flory i fauny;
- zorganizowanie sieci stacji monitoringu lokalnego środowiska wodnego.

3. W obszarze otuliny Parku postuluje się maksymalne wprowadzanie przyjętych wyżej zasad ochrony zasobów wodnych, a także m.in.:

- pełną ochronę przed zanieczyszczeniem wód Bobru – głównej arterii wodnej regionu Rudaw Janowickich oraz utrzymanie docelowej I klasy czystości jego wód od przekroju granicznego po Jelenią Górę, a także jego dopływów;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej we wszystkich miejscowościach położonych w zlewniach rzek i potoków, w których leży obszar otuliny.

III – 1.3. Zasady ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych i flory.

1. Przedmiotem ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych i flory w obszarze Parku i jego otuliny są następujące zbiorowiska nieleśne oraz gatunki roślin:

- zbiorowiska naskalne;
- zbiorowiska pól uprawnych, zrębów i terenów ruderalnych;
- zbiorowiska źródłiskowe;
- zbiorowiska szuwarowe;
- zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe;
- zbiorowiska torfowiskowe;
- zbiorowiska ubogich muraw bliźniczkowych;
- ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe;
- zbiorowiska ziołorośli;
- gatunki roślin objętych ochroną całkowitą i ochroną częściową oraz gatunki roślin zagrożonych i wymierających w Polsce, a także gatunki rzadkie i wymagające specjalnej troski.

2. Celem ochrony flory i ekosystemów nieleśnych Parku i jego otuliny jest zachowanie wszystkich typów siedlisk na jego terenie oraz zachowanie pełnej różnorodności świata roślin, a w szczególności gatunków należących do roślin zagrożonych skutkiem różnorodnej działalności człowieka. Dla zapewnienia skutecznej ochrony ekosystemów nieleśnych i pełnej różnorodności florystycznej Parku zakłada się następujące działania:

- zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszym fragmentom ekosystemów nieleśnych z populacjami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin poprzez utworzenie rezerwatów przyrody bądź użytków ekologicznych, w tym objęcie ochroną w pierwszej kolejności obszarów z populacjami gatunków zagrożonych i wymierających w skali kraju, do których należą

m.in.: Torfowisko na Trzczańskich Mokradłach, łąki koło Raszowa, łąki koło Przełęczy Rędzińskiej oraz łąki nad Czarnowem;

- zapewnienie czynnej ochrony ekosystemów łąkowych i pastwiskowych poprzez zachowanie dotychczasowych form ich użytkowania (koszenie, wypas);
- prowadzenie stałej kontroli najbardziej zagrożonych populacji w objętych ochroną obiektach;
- zapewnienie ochrony najbardziej narażonych na bezpośrednie niszczenie populacji rzadkich gatunków roślin, w tym m.in. stanowiska żywca dziewięciolistnego i innych rzadkich gatunków leśnych w rejonie zamku Bolczów oraz paproci serpentynowych na Wzgórzu Popiel koło Janowic Wlk.;
- opracowanie szczegółowej dokumentacji zbiorowisk roślinnych i flory Parku wraz z dokumentacją kartograficzną roślinności rzeczywistej i potencjalnej, a także opracowanie lokalnej listy roślin zagrożonych i wymierających wraz z dokładnym oszacowaniem zasobów populacji gatunków wymagających ochrony w pierwszej kolejności;
- podjęcie badań na biologię i ekologię gatunków najbardziej narażonych i wymagających ochrony oraz zbadanie przyczyn ich zanikania;
- przeprowadzenie podstawowych badań nad zasobami roślin zarodnikowych Parku obecnie nieznanymi, takimi jak mszaki, porosty, śluzowce, grzyby.

3. Na terenie Parku wskazuje się do szczególnej ochrony w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych następujące obszary: wzgórze Popiel koło Janowic Wielkich, torfowisko na Trzczańskich Mokradłach, łąki na Hali Krzyżowej, łąki koło Wieściszowic, łąki koło Marciszowa, łąki nad Przełęczą Rędzińską, łąki koło Czarnowa, łąki koło Raszowa, łąki na zboczach Góry Szubieniczna, łąki w rejonie Kozich Górek nad Pisarzowicami, przypotokowe zarośla koło Czarnowa, łąki na stokach Bukowej oraz łąki nad Ogorzelcem.

4. Dla obszaru otuliny Parku przyjmuje się maksymalne wprowadzenie przyjętych wyżej zasad ochrony ekosystemów nieleśnych i flory, a także objęcie ochroną przez utworzenie rezerwatów przyrody bądź użytków ekologicznych: łąk nad Radomierzem i wyrobiska koło Ogorzelca.

III - 1.4. Zasady ochrony ekosystemów leśnych.

1. Przedmiotem ochrony ekosystemów leśnych są następujące zbiorowiska leśne położone na terenie Parku i jego otuliny:

- sudecka świerczyna górnoreglowa;
- dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy;
- nadrzeczna olszyna górską;
- grąd środkowoeuropejski;
- kwaśna buczyna górską;
- żyzna buczyna sudecka;
- zespoły jarzębiny górskiej;
- zadrzewienia śródpolne i tereny lasów prywatnych.

2. Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest przywrócenie i odtworzenie ich pierwotnego i naturalnego charakteru. Elementami realizacji tego celu są w szczególności:

- ochrona naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, zbliżonych do naturalnych lub słabo zmienionych;
- wspomaganie naturalnych procesów regeneracyjnych w obszarach leśnych z dużym udziałem zbiorowisk autogenicznych, w części antropogenicznie zniekształconych z przewagą procesów regeneracji fitocenozy;
- preferowanie naturalnego sposobu odnowienia lasu w drzewostanach zbliżonych do naturalnych;
- odtworzenie zbiorowisk leśnych mieszanych, z większym udziałem gatunków liściastych, szczególnie buka, a także jawora, dębu i lipy, jako gatunków ginących;
- powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach, z odtwarzaniem śródleśnych zbiorników retencyjnych, wykorzystujących istniejące naturalne ciek wodne;
- właściwe kształtowanie strefy ekotonowej na granicy las-woda, las-pole, las-łąka, z wykorzystaniem na granicy lasu

pasa ochronnego, o szerokości około 20-30 m, złożonego z roślin zielnych, krzewinek, krzewów itp.;

- odtworzenie drzewostanów zniszczonych w wyniku kompleksowego oddziaływania szkodliwych czynników biotycznych i abiotycznych, zwłaszcza na powierzchniach wylesionych i zdegradowanych (haliznach, płazowinach), położonych w wyższych, szczytowych partiach regla dolnego;
- zachowanie naturalnych użytków ekologicznych w stanie nie naruszonym, w celu ochrony ich pełnej różnorodności biologicznej (m.in. torfowisk, wrzosowisk, bagien, mszar, trzęsawisk, itp.);
- zachowanie w dolinach rzek naturalnych formacji roślinnych, takich jak olsy, lasy łąkowe;
- pozostawienie w trakcie cięć uprzątających, drzew charakterystycznie ukształtowanych, wyróżniających się walorami krajobrazowymi, a także obumierających, martwych, dziuplastych – jako nisz ekologicznych dla mikroorganizmów i organizmów, które jedynie w tych warunkach mogą bytować;
- nadanie priorytetu w zwalczaniu szkodników metodami profilaktycznymi, biologicznymi i mechanicznymi, w przeciwieństwie do stosowania metod chemicznych;
- zapobieganie nadmiernym pojawom szkodników owadów zarówno pierwotnych jak i wtórnych poprzez utrzymywanie właściwego stanu sanitarnego drzewostanów;
- ograniczenie nadmiernych strat powodowanych przez zwierzynę płową, poprzez utrzymywanie odpowiedniego stanu ilościowego jeleni i saren;
- szerokie stosowanie w ochronie przeciwpożarowej metod profilaktycznych;
- wyeliminowanie lub radykalne ograniczenie emisji przemysłowych.

3. Dla obszaru otuliny Parku przyjmuje się maksymalne wprowadzenie przyjętych wyżej zasad ochrony ekosystemów leśnych, a także wprowadzanie w szerokim zakresie zalesień, głównie na glebach słabej jakości oraz zapewnienie odpowiedniej pielęgnacji założonych upraw.

III - 1.5. Zasady ochrony fauny.

1. Przedmiotem ochrony fauny w obszarze Parku są następujące gromady zwierząt bezkręgowych i kręgowych:

- wśród bezkręgowców: skąposzczety, pijawki, ślimaki, małże, skorupiaki, pajęczaki, wije i muchówki;
- wśród kręgowców: kręgousto, ryby, płazy, gady, ptaki, ssaki;

2. Celem ochrony fauny na terenie Parku i jego otuliny jest zachowanie rzadkich gatunków chronionych zwierząt, zwłaszcza zagrożonych w Polsce, poprzez ochronę ich biotopów i nisz ekologicznych, a także najcenniejszych pod względem składu gatunkowego i bioróżnorodności zoocenozy, poprzez pozostawienie w ich stanie niezmiennym oraz objęcie ochroną w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych właściwych dla nich siedlisk: lasów liściastych (buczyn, olsów i łągów), łąk i dolin rzecznych. Dla realizacji w/w celów przyjmuje się następujące zadania:

- opracowanie pełnej inwentaryzacji stanowisk największych grup bezkręgowców, w tym przede wszystkim owadów oraz w ich obrębie najliczniejszych jednostek systematycznych – chrząszczy i motyli, a także wszystkich gromad kręgowców, przede wszystkim płazów, gadów i ssaków, w tym głównie najbardziej zagrożonej grupy – nietoperzy;
- ochronę gatunków szczególnie zagrożonych w Polsce (w tym na Śląsku) z wyznaczeniem stref ochronnych i egzekwowaniem ochrony w ich obrębie szczególnie dla następujących gatunków: bielika, cietrzewia i bociana czarnego;
- ochronę naturalnych ostoi zwierząt leśnych, tj. tzw. zwierzyny łownej, w tym jelenia, sarny, dzika, i łączących je korytarzy ekologicznych;
- zachowanie lub przywrócenie utraconej bioróżnorodności środowiska przyrodniczego, poprzez utrzymanie lub wzbogacenie różnorodności siedlisk;
- ochronę ekosystemów leśnych zbliżonych do naturalnych w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych
- ochronę szczególnie cennych, wodnych ekosystemów o charakterze antropogenicznym w formie użytków ekologicznych

- (stawów Karpnickich i stawów w Bukowcu) z doprowadzeniem do zmian w sposobach gospodarowania w ich obrębie;
- restytucję naturalnych zespołów lasu bukowego w celu stworzenia odpowiednich warunków dla odnowy charakterystycznych dla nich zoocenoz;
  - minimalizację negatywnych, z punktu widzenia funkcjonowania zoocenoz, wpływów antropogenicznych, w tym m.in.: regulacji niektórych odcinków rzek i potoków oraz prowadzenia prac melioracyjnych, szczególnie o charakterze wyłącznie odwadniającym.
3. Na terenie Parku wskazuje się do szczególnej ochrony w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych następujące obszary ze stwierdzonym nagromadzeniem cennych stanowisk fauny: Trzczańskie Mokradła, Góra Brożyna, Stawy Karpnickie, Stawy w Bukowcu, Hala Krzyżowa, Strużnickie Skały, Świnia Góra, Góra Średnica, Wielka Kopa, Góra Wilkowyja, las bukowy koło Leszczyńca, Kowarska Czuba, część doliny Bobru koło Trzcianka, Góra Rudzik, Krzyżna Góra, okolice Bolczowa, a także tereny: lasów bukowych na Górze Średnicy i koło Leszczyńca, olsów i łęgów w okolicy Orliny, Mniszkowa, w dolinie Sierniawy i na południowy zachód od Marciszowa, fragmenty dolin rzecznych i podmokłych łąk w dolinie Bystrka i w dolinie Bobru na zachód od Janowic Wlk. oraz fragmenty Trzczańskich Mokradeł.

4. Dla obszaru otuliny parku przyjmuje się maksymalne wprowadzenie przyjętych wyżej zasad ochrony fauny, a także objęcie ochroną części doliny Bystrka, poprzez utworzenie rezerwatu przyrody bądź użytku ekologicznego.

III - 1.6. Zasady ochrony krajobrazu i dóbr kultury

1. Przedmiotem ochrony środowiska kulturowego w obszarze Parku i w jego otulinie są:
  - pojedyncze obiekty i zespoły obiektów zabytkowych, objęte rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
  - zabytkowe założenia pałacowo-parkowe, w tym zwłaszcza wielkoprzestrzenne założenie krajobrazowe rezydencji w Mysłakowicach - Łomnicy - Wojanowie - Karpnikach - Bukowcu;
  - cmentarze i parki publiczne;
  - zabytkowe aleje;
  - punkty i ciągi widokowe;
  - stanowiska archeologiczne;
  - historycznie ukształtowane układy zabudowy wiejskiej w Bukowcu, Ciechanowicach, Czarnowie, Gruszkowie, Karpnikach, Kowarach-Wojkowie, Krogulcu, Leszczyńcu, Miedziance, Piarszowicach, Rędzinach, Szrocinie, Strużnicy, Wieściszowicach i Wojanowie-Bobrowie.
2. Celem ochrony krajobrazu i wartościowych dóbr kultury jest utrwalenie tożsamości i odrębności kulturowej obszaru oraz ochrona i rehabilitacja historycznie ukształtowanych zespołów zabytkowych lub pojedynczych obiektów. Dla ochrony wartości kulturowych w obszarze Parku ustala się następujące zasady:
  - bezwzględne zachowanie w niezmiennych gabarytach oraz wystroju obiektów ujętych w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
  - ochronę obszarów harmonijnie kształtowanego krajobrazu kulturowego oraz rygorystyczne utrzymanie wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego granic urbanistycznego rozwoju miejscowości;
  - objęcie ochroną i rewaloryzacją założeń parkowych, w tym poddanie szczególnej ochronie i rewaloryzacji historycznie ukształtowanego wielkoprzestrzennego założenia krajobrazowego rezydencji w Mysłakowicach - Łomnicy - Wojanowie - Karpnikach - Bukowcu;
  - łączne rozwiązywanie problemów i sposobów ochrony oraz odnowy zabytkowych założeń parkowych oraz towarzyszących im zabytkowych układów zabudowy;
  - ochronę stanowisk archeologicznych w obrębie rozpoznanych obszarów eksploracji archeologicznej.
3. Podstawowymi chronionymi elementami środowiska kulturowego w otulinie Parku są: zabytkowe śródmieście Kowar oraz

tereny osadnictwa wiejskiego z dobrze zachowanymi zespołami zabudowy regionalnej, obiektami sakralnymi, założeniami pałacowo-parkowymi, cmentarnymi i komponowanymi ciągami komunikacyjnymi. Ważnymi elementami dziedzictwa są także ślady osadnictwa, stanowiące chronione stanowiska archeologiczne. Dla ochrony wartości kulturowych w obszarze otuliny Parku zakłada się przeprowadzenie kompleksowej rewaloryzacji zespołów zabytkowej zabudowy oraz rehabilitację towarzyszących im obiektów współcześnie zrealizowanych. Ustalenia związane z tymi działaniami, w tym zaktualizowane lub wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej i krajobrazowej, winny być określone w odpowiednich planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego. W planach tych winny być także ustalone szczegółowe zasady kształtowania zabudowy oraz skala i stopień możliwych jej przekształceń w nawiązaniu do bieżących potrzeb.

III - 2. Zasady rozbudowy urządzeń dla ochrony powietrza, wód oraz prowadzenia gospodarki odpadami

1. Zasadnicze problemy poprawy stanu środowiska w obszarze Parku jak i w jego otulinie wiążą się z koniecznością ograniczenia zanieczyszczeń powietrza i wód powierzchniowych. Zasięg przestrzenny programów ograniczenia szkodliwych emisji, obejmuje zarówno południową część woj. jeleniogórskiego jak i przygraniczne rejony Niemiec i Czech. Podejmowane działania przez polskie instytucje rządowe, regionalne i lokalne (współpracujące ze swoimi odpowiednikami w Niemczech i Czechach), doprowadziły już do częściowego ograniczenia zanieczyszczeń powietrza, wód a także uporządkowania gospodarki odpadami w tym regionie. Ma to bezpośrednie znaczenie dla stanu komponentów środowiska w Parku i w jego otulinie.

2. Celem ochrony powietrza w obszarze Parku jest przeciwdziałanie presji zanieczyszczeń przemysłowych pochodzenia zarówno transgranicznego jak i lokalnego. Służą temu wspomniana wyżej działalność na rzecz ograniczenia transgranicznych zanieczyszczeń powietrza z dużych źródeł wysokiej emisji, położonych za granicami Polski, a także przyjęte do realizacji programy ograniczania szkodliwych emisji z emitorów lokalnych. Celem ochrony czystości wód jest wyeliminowanie zanieczyszczeń oraz zagrożenie jakości wód przepływających przez tereny Parku i jego otuliny, czemu służy realizacja szczegółowych projektów technicznych.

3. Dla osiągnięcia ww. celów przyjmuje się w obszarze przede wszystkim otuliny Parku, a także na dalej położonych terenach realizację następujących zadań:

- prowadzenie stałego monitoringu powietrza i wód w obrębie Parku;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń transgranicznych, przenoszonych głównie z rejonu tzw. „Czarnego Trójkąta”
- modernizację kotłowni: w Kostrzycy - Kowarskiej Fabryki Dywanów w Kowarach, DZPL „Orzeł” w Mysłakowicach, Fabryki Papieru „PERGAM” w Łomnicy, ograniczenie uciążliwości emisji z Elektrociepłowni PEC i likwidację lokalnych kotłowni PEC w Kamiennej Górze;
- ograniczenie zanieczyszczeń wód, pochodzących z terenu Czech a także miejscowości położonych w Kotlinie Kamiennogórskiej i wprowadzanych do rzeki Bóbr;
- poprawę gospodarki wodno-ściekowej, w tym: oddanie do eksploatacji wysokosprawnej oczyszczalni biologicznej w Kamiennej Górze, wybudowanie nowej wysokosprawnej oczyszczalni biologicznej w Marciszowie, włączenie ścieków z Fabryki Dywanów „Kowary” S.A. w Kowarach do komunalnej oczyszczalni oraz wybudowanie kolektora ścieków sanitarno-bytowych dla osiedla Wojków w Kowarach, modernizację istniejących oczyszczalni w Karpacu i w Janowicach Wielkich a także dociążenie oczyszczalni w Janowicach Wielkich, w Ogorzelcu i w Mysłakowicach;
- likwidację lokalnych, przydomowych urządzeń do gromadzenia i podczyszczania ścieków, często pozostających w złym stanie technicznym i skierowanie ich do istniejących oczyszczalni lub zastąpienie wysokosprawnymi, indywidualnymi urządzeniami.

4. Dla prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w obszarze Parku i jego otuliny przyjmuje się następujące działania:

- opracowanie programów gospodarki odpadami komunalnymi na terenach gmin;
- prowadzenie kampanii szkoleniowych na rzecz racjonalnego postępowania z odpadami;
- stworzenie warunków do selektywnej zbiórki, segregacji i składowania odpadów przydatnych do wykorzystywania;
- współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi i osobami podejmującymi zbieranie i zagospodarowanie odpadów, z koncentracją tych działań w rejonie wysypiska w Ciechanowicach oraz wysypisk położonych poza granicami otuliny w Ścięgnach i Lubawce.

5. W celu wyeliminowania zagrożeń dla środowiska, spowodowanych przez składowiska i osadniki przemysłowe, przyjmuje się w obszarze Parku i jego otuliny następujące działania:

- przykrycie hałdy składowiska przemysłowego w Wieściszowicach „Pod zegarem” warstwą gruntu naturalnego i zastosowanie od strony północnej, specjalnego zabezpieczenia przed rozmywaniem w czasie wysokiego stanu wód;
- zaprzestanie eksploatacji osadnika przemysłowego w Kowarach, zlikwidowanie jego potencjalnego zagrożenia dla środowiska, przeprowadzenie prac rekultywacyjnych oraz prowadzenie stałego monitoringu.

III - 3. Zasady udostępnienia dla turystyki

1. Celem udostępnienia terenów Parku i jego otuliny dla turystyki jest zaspokojenie potrzeb w zakresie wypoczynku, rekreacji i regeneracji sił witalnych mieszkańców regionu i przebywających turystów. Obok ochrony środowiska przyrodniczego, turystyka jest jedną z podstawowych funkcji Parku, jej funkcjonowanie respektujące zasady zrównoważonego rozwoju będzie integrować działalność turystyczną z celami ochrony przyrody oraz życiem społecznym. Tym samym rozwijane będą takie formy aktywności turystycznej, które dostarczą turystom nie tylko bezpośredniego kontaktu z przyrodą, ale również z miejscową ludnością i jej kulturą. Służyć temu będzie utrzymanie istniejącego stanu zagospodarowania turystycznego obszaru Parku i jego otuliny oraz znaczna rozbudowa istniejącej bazy dla obsługi ruchu turystycznego.

2. Na terenie Parku podstawową formą aktywności turystycznej będzie turystyka krajoznawcza, obejmująca turystykę pieszą, narciarstwo śladowe i turystykę rowerową, prowadzoną po wyznaczonych i oznakowanych trasach. Uzupełniającą formą będzie turystyka wspinaczkowa rozwijana w rejonie Gór Sokolich. Zakłada się także zwiedzanie Parku po specjalnie oznakowanych ścieżkach dydaktycznych. Dla osiągnięcia wymienionych wyżej celów planuje się realizację następujących zadań w obszarze Parku:

- zagospodarowanie terenów spacerowych w trzech strefach: Kowary-Wojków (łącznie ze wzgórzami od Brzeźnika na zachodzie po Przełęcz pod Średnicą na wschodzie i Kowarską Skałę na południowo-wschodzie), rejon Gór Sokolich (od Karpnik po Trzcianko) i obszar powyżej Janowic Wielkich (po Zamek Bolczów), z wprowadzeniem urządzonych miejsc wypoczynku i punktów widokowych;
- rozwój funkcji letniskowej z wypoczynkiem pobytowym w miejscowościach: Czarnów, Gruszków, Karpniki, Mniszków, Strużnica, Trzcianko i Wieściszowice oraz w górnych częściach miejscowości: Leszczyniec i Rędziny;
- wytrasowanie i zagospodarowanie ścieżek dydaktycznych, prowadzonych szlakiem unikalnych zespołów rezydencji i pałaców wraz ze strefami historycznie ukształtowanego krajobrazu na zachodnim przedgórzu Rudaw Janowickich oraz szlakiem ukazującym ich różnicowaną budowę geologiczną oraz ślady eksploatacji rozmaitych rud oraz minerałów we wschodniej części tych gór;
- utrzymanie w odpowiednim stanie szlaków turystycznych, a w szczególności specjalnej ich kategorii tzw. szlaków magi-

stralnych, które ze względu na swe znaczenie będą priorytetowo traktowane w zakresie konserwacji i modernizacji oraz przeprowadzenie niewielkich korekt przebiegu tych szlaków na odcinku Starościńskie Skały – Świnia G. – Rozdroże pod Bielcem – Wolek;

- przygotowanie odpowiedniej infrastruktury oraz stworzenie podstaw organizacyjnych dla uprawiania turystyki rowerowej;
- odpowiednie przygotowanie sieci użytkowanych w lecie szlaków pieszych i rowerowych dla wykorzystania ich w okresie zimowym do uprawiania narciarstwa śladowego, głównie w rejonie Pisarzyc, Strużnicy i Ciechanowic;
- utworzenie ośrodków sportów zimowych w rejonie: Ogorzelca (na południowo-wschodnich stokach Rudnika), Rędzin (na wschodnich stokach Bielca) oraz Wieściszowic (na północnych stokach masywu Wielkiej Kopy);
- utrzymanie wspinaczek skałkowych, głównie w Górach Sokolich;
- rozwój funkcji sanatoryjno-uzdrowiskowej w rejonie Kowar-Wojkowa;
- rozwój lotnictwa z utworzeniem startowiska dla paralotni na szczycie Rudnika
- rozwój hippiki i skiringu m.in. w Karpnikach, w rejonie Kowar-Wojkowa a także w innych miejscowościach znajdujących się na obrzeżu Rudaw Janowickich;
- rozwój kajakarstwa w przełomowych odcinkach Bobru od Ciechanowic po Janowice Wielkie, Trzcianko i Wojanów-Bobrow;
- rozbudowę gospodarstw agroturystycznych we wszystkich miejscowościach leżących na obrzeżu gór, a w szczególności w: Czarnowie, Gruszkowie, Mniszkowie, Rędzinach i Strużnicy;
- utworzenie specjalistycznego ośrodka sportowego w Bolczowie, z muzeum oręża i stałym miejscem kultuwowania tradycji rycerskich (z wypożyczalnią średniowiecznej broni);
- lokalizację wiat ochronnych: przy skałce Fajka, przy Skalnym Moście, na przełęczy pomiędzy Raszowem a Wieściszowicami, w dolinie Karpnickiego Potoku powyżej Strużnicy;
- zagospodarowanie węzłów szlaków pieszych, w tym bram wejściowych do parku (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci);
- zapewnienie bezpiecznego wypoczynku w punktach widokowych: na Skalniku, Wielkiej Kopie i Starościńskich Skałach (z barierkami ochronnymi, schodkami, itp.);
- rozbudowę istniejącej sieci schronisk o lokalizację nowych obiektów na Przełęczy Rędzińskiej i w Mniszkowie;
- budowę pól namiotowych z urządzonymi miejscami wypoczynku powyżej Karpnik (przy drodze na Szwajcarce) i przy Karpnickich Stawach;
- utworzenie parkingów widokowo-rekreacyjnych w następujących miejscach: między Łomnicą a Karpnikami na skłonie Bucznika, na Przełęczy pod Średnicą, za Miedzianką w kierunku Ciechanowic, między Radomierzem a Janowicami Wlk., na Przełęczy Rędzińskiej i Przełęczy Kowarskiej.

Realizacją powyższych zadań powinny zająć się przede wszystkim wyspecjalizowane organizacje i przedsiębiorstwa turystyczno-wypoczynkowe (w tym PTTK), administracja samorządowa oraz inne zainteresowane jednostki.

3. W otulinie Parku przyjmuje się intensywny rozwój zróżnicowanych form turystyki, m.in. krajoznawczej i wędrowniczej, prowadzonych po oznakowanych szlakach i ścieżkach turystycznych oraz drogowych ciągach komunikacyjnych, turystyki rowerowej i sportów rowerowych, narciarstwa zjazdowego i biegowego, skiringu, kajakarstwa oraz hippiki. Towarzyszyć im będzie obozowanie i biwakowanie w odpowiednio urządzonych miejscach. Dla osiągnięcia wymienionych wyżej celów planuje się realizację następujących zadań:

- rozwój funkcji letniskowej z wypoczynkiem pobytowym w miejscowościach: Wojanów-Bobrow oraz w górnych częściach miejscowości: Janowice Wielkie i Ogorzelec;
- rozwój hippiki i skiringu w miejscowościach znajdujących się na obrzeżu Rudaw Janowickich;
- rozwój kajakarstwa od Wojanowa po Jelenią Górę;
- rozbudowę istniejącej sieci schronisk o lokalizację nowego obiektu na Przełęczy Kowarskiej.

III - 4. Zasady zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowania zabudowy

1. Przedmiotem ustaleń dotyczących zagospodarowania przestrzennego Parku i jego otuliny są następujące podstawowe elementy jego struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- kompleksy leśne;
- kompleksy łąkowo-pastwiskowe i grunty orne;
- kompleksy wód otwartych;
- zespoły zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej;
- obiekty dla obsługi turystyki, w tym m.in. schroniska młodzieżowe i chroń przy szlakach;
- sieć szlaków turystycznych, pieszych i rowerowych oraz ścieżek dydaktycznych;
- sieć dróg wojewódzkich, gminnych i lokalnych;
- sieci i urządzenia techniczne, towarzyszące istniejącej zabudowie;
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców;
- pozostałości dawnej działalności górniczej.

2. Celem zagospodarowania przestrzennego terenów Parku i otuliny jest zaspokojenie potrzeb jego użytkowników, przy bezwzględnym przestrzeganiu przyjętych w planie zasad ochrony przyrody i krajobrazu oraz zachowaniu właściwych standardów funkcjonalnych, technicznych i estetycznych zabudowy. Zagospodarowanie to związane jest przede wszystkim z funkcjonowaniem obiektów i urządzeń służących obsłudze turystyki oraz gospodarce rolnej i leśnej.

3. Dla osiągnięcia ww. celu zakłada się w szczególności:

- utrzymanie oraz przeprowadzenie gruntownej modernizacji istniejącej zabudowy mieszkalnej, usługowej i inwentarskiej, przy utrzymaniu lub przeprowadzeniu nieznacznych zmian jej istniejących gabarytów oraz ukierunkowaniu modernizacji na uzyskanie wysokich standardów funkcjonalnych, technicznych i estetycznych;
- budowę nowych obiektów mieszkalnych, usługowych i gospodarczych (w granicach rozwoju osadnictwa), z możliwością wprowadzenia obiektów o funkcjach usługowych i mieszkalno-usługowych na terenach otwartych, każdorazowo po przeprowadzeniu odpowiednich studiów wykluczających pogorszenie lokalnych walorów estetycznych i krajobrazowych oraz uzyskaniu zgodności z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- przeprowadzenie gruntownej rewaloryzacji schroniska „Szwajcarka” przy bezpośrednim nadzorze konserwatorskim z możliwością realizacji nowego obiektu mieszkalnego lub zespołu niskogabarytowych pawilonów mieszkalnych w jego sąsiedztwie, harmonijnie wkomponowanych w otoczenie;
- przeprowadzenie trwałych prac zabezpieczających na zamku „Bolców” z możliwością wykorzystania części jego pomieszczeń dla obsługi ruchu turystycznego w sezonie letnim (ew. i zimowym);
- rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej dla aktywizacji funkcji turystycznej i uzdrowiskowej;
- utrzymanie istniejącego układu szlaków pieszych z przeprowadzeniem ew. lokalnych korekt ich przebiegu, wytrasowaniem i oznakowaniem szlaków rowerowych i ścieżek dydaktycznych wraz z zagospodarowaniem głównych punktów widokowych i miejsc odpoczynku;
- utrzymanie istniejącego układu dróg wojewódzkich i lokalnych (z istniejącymi i projektowanymi parkingami) oraz gospodarczych dróg leśnych z możliwością ich rozbudowy w zależności od potrzeb;
- utrzymanie i przeprowadzenie gruntownej modernizacji oraz rozbudowy sieci infrastruktury technicznej towarzyszącej istniejącej i projektowanej zabudowie;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami złóż surowców mineralnych w istniejących kopalniach przy zastosowaniu bieżącej, sukcesywnej rekultywacji.

4. Przy modernizacji istniejącej oraz realizacji nowej zabudowy na terenie Parku i jego otuliny, przyjmuje się następujące zasady jej przeprowadzenia:

- uzyskana będzie poprawa standardu zamieszkiwania i obsługi oraz poprawa walorów architektoniczno-estetycznych w zagospodarowaniu wnętrza i wystroju zewnętrznym obiektów;
- wyeliminowane zostaną zagrożenia dla stanu czystości wód, gleby i powietrza;
- uporządkowane będzie jej najbliższe otoczenie;
- wprowadzenie nowych obiektów lub rozbudowa istniejących przeprowadzona będzie przy ich pełnym zharmonizowaniu z otoczeniem (m.in. przy zastosowaniu stromych dachów i wystroju zewnętrznego nawiązującego do lokalnych tradycji budowania).

5. Przy modernizacji i realizacji nowych elementów zagospodarowania szlaków pieszych, rowerowych i ścieżek dydaktycznych w lokalizacjach ustalonych w operacie ochrony walorów rekreacyjnych, wypoczynkowych i turystycznych, uwzględnione będą następujące zalecenia:

- ww. elementy wykonywane będą z miejscowych materiałów przy niezbędnym ujednoczeniu ich form; wprowadzenie nowych form przestrzennych, nawiązujących do rozwiązań przyjętych przy budowie bram do Parku i towarzyszących im punktów sprzedaży oraz schronów i wiat turystycznych należy poprzedzić opracowaniem kompleksowej koncepcji architektoniczno-plastycznej ww. obiektów;
- ujednoczone będą oznaczenia lokalnego systemu informacji turystycznych wg specjalnie opracowanej koncepcji.

III - 5. Ograniczenia i zakazy obowiązujące na terenie Parku

Na terenie Parku zabrania się:

- naruszania kształtu form przestrzennych głównych elementów krajobrazu;
- eksploatacji surowców mineralnych, za wyjątkiem złóż: Wieściszowice, Karpniki, Rędziny i Janowice Wlk. oraz udokumentowanych (w przyszłości), złóż kopalin podstawowych;
- realizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska oraz mogących pogorszyć stan środowiska, za wyjątkiem inwestycji dla potrzeb lokalnych oraz obsługi ruchu turystycznego;
- budowy obiektów i ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym, wiążących się z dużą dewastacją terenu;
- składowania odpadów przemysłowych, wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczenia wód i gleby oraz powietrza;
- zalesiania tzw. „nieużytków”, tj. łąk i pastwisk cennych pod względem przyrodniczym bez uzgodnienia z organami ochrony przyrody;
- naruszania stosunków wodnych oraz regulacji rzek i potoków niekorzystnie wpływających na cenne ekosystemy przyrodnicze;
- wykonywania melioracji wodnych bez uzgodnienia z organami ochrony przyrody
- zabijania, niszczenia i uszkodzenia wszystkich gatunków fauny i flory, z wyjątkiem gatunków uniemożliwiających prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagrażających zdrowiu, życiu lub warunkom higienicznym życia człowieka i zwierząt hodowlanych;
- niszczenia śródpolnych zadrzewień i zakrzewień jako naturalnej ostoi i miejsca żerowania różnych gatunków fauny;
- dokonywania zmian w obiektach objętych ochroną konserwatorską bez uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

2. Wydawanie przewidzianych odrębnymi przepisami poleceń na działalność, której skutki dotyczą ograniczeń lub zakazów, wprowadzonych w odniesieniu do obszaru Parku, wymaga uzgodnień z wojewodą.

III - 6. Ramowy program badań naukowych, edukacji ekologicznej, informacji i promocji

1. Obszar parku i jego otuliny stanowi interesujący poligon dla przeprowadzania prac naukowych z wielu dziedzin. Wiele zagadnień, które dotyczą tego obszaru nie zostało jeszcze poznanych albo znane są pobieżnie. Szczegółowe propozycje w tym zakresie zawarte są w poszczególnych operatach ochronnych. Wśród ww. propozycji jako najważniejsze wymienić należy:

- badania dotyczące genezy form geologicznych i geomorfologicznych;
- badania struktur i zasobności oraz stanu zanieczyszczeń gleb;
- badania zasobów wód powierzchniowych i ich jakości;
- badania szczegółowe wytypowanych do ochrony zbiorowisk roślinnych i wybranych stanowisk fauny;
- badania archeologiczne dawnego osadnictwa;
- badania genezy oraz związków przestrzennych wielkoobszarowej kompozycji przestrzennej zespołów rezydencjalnych w obszarze Mysłakowic - Łomnicy - Wojanowa - Karpnik - Bukowca;
- badania ruchu turystycznego i jego preferencji w nawiązaniu do promowanych form rozwoju turystyki w Rudawach Janowickich;
- przeprowadzenie pełnych inwentaryzacji przyrodniczych terenów gmin wchodzących w obszar Parku i otuliny.

2. Działalność edukacyjna prowadzona w odniesieniu do społeczności zamieszkującej tereny Parku, jego otuliny i obszary przyległe winna być skierowana na szerzenie wiedzy o walorach przyrodniczych, kulturowych i rekreacyjnych tych terenów. Celem utworzenia Parku było w pierwszej kolejności zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru Rudaw Janowickich w niezmienionej postaci oraz eliminacja ich zagrożeń, w drugiej kolejności udostępnienie tych walorów społeczeństwu. Przedkładanie udotępniania terenu Parku nad ochronę jego walorów prowadzić może do ich degradacji. Problemy z tym związane nie są znane szerszemu ogółowi społeczeństwa, dlatego należy je szeroko propagować. Odbiorcami różnego typu szkoleń, seminariów i promocyjnych akcji winni być na terenie Parku i otuliny oraz w jego otoczeniu:

- lokalne społeczności, w tym zwłaszcza uczniowie szkół podstawowych i średnich;
- władze samorządowe gmin;
- pracownicy instytucji tu działających;
- turyści przybywający na te tereny.

3. Działalności edukacyjnej, związanej z szerzeniem wiedzy o walorach Parku i jego otoczeniu powinny towarzyszyć działania o szerszym charakterze, służące podniesieniu świadomości ekologicznej mieszkańców gmin, w których obszarze położony jest Park. Wśród rekomendowanych działań w tym zakresie wymienić należy:

- współdziałanie społeczności lokalnych w budowie lokalnych programów ekorozwoju i odnowy miejscowości;
- promowanie pożądanego nawyków oszczędzania energii, wody i segregowania odpadów;
- promowanie ruchu producentów i odbiorców „zdrowej żywności”.

4. Działalność edukacyjna winna być wspomagana przez szerokie prowadzenie działalności wydawniczej w zakresie obejmującym m.in. publikowanie:

- wydawnictw naukowych przedstawiających rezultaty prac i badań prowadzonych na terenie Parku przez pracowników naukowych wyższych uczelni, a także wyniki prac magisterskich czy doktorskich;
- wydawnictw popularnych (niekomercyjnych), wśród których znajdą się przewodniki turystyczne ogólne i specjalistyczne (np. przewodnik po śladach dawnego górnictwa);
- monografi o Rudawach Janowickich;
- map turystycznych ogólnych i tematycznych np. geologicznych, a także panoram z wybitnych punktów widokowych;
- wydawnictw popularnych (komercyjnych), wśród których znajdą się plakaty, widokówki oraz foldery reklamujące poszczególne obiekty, miejscowości, itp.

III - 7. Ramowy program działalności Zarządu Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze

1. Zarząd Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze, prowadzący od 1994 r. formalny nadzór nad terenem Parku dbał o to, aby nie wystąpiły sprzeczności pomiędzy realizacją celów jego ochrony a funkcjonowaniem życia społeczno-gospodarczego na tym obszarze. Generalną politykę ochronną dla Parku i problemy wymagające rozwiązania oraz zadania realizacyjne dla Zarządu określa szczegółowo niniejszy plan ochrony. Zatwierdzenie tego planu będzie podstawą do koordynowania i nadzorowania na tym terenie czynności ochronnych, inwestycyjnych i kontrolnych.

2. Realizacja planu ochrony Parku i jego otuliny będzie skoncentrowana głównie na następujących działaniach:

- popularyzowaniu idei planu ochrony parku wśród społeczności miejscowej;
- koordynowaniu i nadzorowaniu zadań związanych z realizacją ustaleń planu ochrony przez właściwe kompetencyjne jednostki;
- interweniowaniu w przypadkach podejmowania przez jednostki administracyjne, podmioty gospodarcze i osoby indywidualne - działalności niezgodnej z planem ochrony;
- prowadzeniu obserwacji skuteczności wykonywanych zabiegów ochronnych;
- rejestrowaniu ważniejszych zdarzeń i procesów zachodzących w przyrodzie i zagospodarowaniu parku i jego otuliny.

Podstawą do realizacji ww. zadań jest rozporządzenie wojewody jeleniogórskiego zatwierdzające niniejszy plan ochrony oraz wprowadzające ograniczenia i zakazy, które celowe są z punktu widzenia ochrony przyrody Parku.

3. Ww. zadania Zarząd Parków Krajobrazowych będzie realizować między innymi poprzez:

- ochronę wartości przyrodniczych, tj.:
  - wnioskowanie o objęcie różnymi formami ochrony obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej, stanowisk flory i fauny, które wskazane są do objęcia ochroną w poszczególnych operatach szczegółowych;
  - opracowanie i wytyczenie proponowanych w operatach szczegółowych ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych;
  - oznakowanie obiektów, które zostaną objęte ochroną z mocy ustawy o ochronie przyrody;
  - kontynuowanie prac związanych z dokładniejszym rozpoznaniem stanu zasobów przyrodniczych.
- nawiązanie współpracy z przyrodniczymi instytucjami naukowymi w zakresie prowadzenia prac naukowo-badawczych na tym terenie;
- inspirowanie młodzieży akademickiej studiującej kierunki przyrodnicze, do podejmowania tematów pisania prac licencjackich jak i magisterskich związanych z terenem Parku.

Zakłada się, że realizacja większości powyższych działań zostanie przeprowadzona do 2000 roku włącznie.

- popularyzowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, tj.:
  - przygotowanie wydawnictw własnych i obcych: (monografie, albumów, map tematycznych, przewodników, itp.);
  - organizowanie wystaw tematycznych;
  - opracowanie filmów o walorach Parku, jego krajobrazie, obiektach zabytkowych, przyrodzie w różnych porach roku itp.;
  - poszerzenie dokumentacji fotograficznej rejestrującej obiekty przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe.

Zakłada się, że w 1998 roku zostanie wydana nowa mapa turystyczna parku; w 1999 roku zostanie opracowany film tematyczny o Parku; do 2000 roku włącznie zostanie opracowana monografia Parku.

- edukację ekologiczną, tj.:
  - zorganizowanie w siedzibie Zarządu Parków Krajobrazowych własnej placówki muzealnej oraz punktu edukacji ekologicznej;
  - zorganizowanie na terenie przyległym do siedziby Zarządu mini arboretum;

- prowadzenie zróżnicowanych działań edukacyjnych skierowanych do ludności zamieszkującej obszar Parku i jego otuliny (prelekcje, filmy, wydawnictwa);
- prowadzenie działalności skierowanej do młodzieży szkolnej poprzez organizowanie dla niej: konkursów; wycieczek po terenie Parku; rajdów; tematycznych akcji np. dokarmiania zwierząt, szukania dzikich wysypisk; prelekcji i pogadanek; wdrażanie programów edukacyjnych.

Zakłada się, że działania edukacyjne na terenie szkół prowadzone będą dwa razy do roku (poprzez jedną z wybranych wyżej form), a dla ludności: w dwóch miejscowościach na dany rok.

- propagowanie turystyki i udostępnianie obszarów chronionych, tj.:
  - opracowanie nowej mapy turystycznej, uwzględniającej powiększenie Parku i jego otuliny;
  - propagowanie taniej turystyki pobytowej (w schroniskach oraz gospodarstwach agroturystycznych);
  - realizowanie rozwoju małej infrastruktury turystycznej (parkingów, stref wypoczynkowych itp.);
  - współpraca z organizacjami turystycznymi i samorządowymi w zakresie ustalenia potrzeb rozwoju bazy turystycznej i propagowania walorów Parku oraz rozwinięcia sieci informacji turystycznej (w miejscach najbardziej uczęszczanych przez turystów).

4. W związku z wprowadzoną korektą powiększenia obszaru Parku, Zarząd Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze zobowiązany jest do zabezpieczenia środków finansowych na przeprowadzenie między innymi do następujących działań:

- wykonania nowego oznakowania informacyjnego w terenie o przebiegu granic Parku (informacyjne tablice graniczne);
- dokonania korekt przebiegu granic Parku na posadowionych w terenie mapach-planszach;
- wydania nowego folderu dot. Parku.

IV. USTALENIA I WYTYCZNE PLANU

IV - 1. Ustalenia dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

IV - 1.1. Ustalenia ogólne

1. Ustalenia planu ochrony dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego mają charakter wiążący dla obszaru Parku i jego otuliny. W zakres tych ustaleń wchodzi:

- układ przestrzenny Parku, przebieg jego granic oraz granic jego otuliny;
- zasady ochrony przyrody nieożywionej i gleb;
- zasady ochrony zasobów wodnych;
- zasady ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych i flory;
- zasady ochrony ekosystemów leśnych;
- zasady ochrony fauny;
- zasady ochrony walorów krajobrazu i dóbr kultury;
- zasady rozbudowy urządzeń dla ochrony powietrza, wód oraz prowadzenia gospodarki odpadami;
- zasady udostępnienia Parku dla turystyki;
- zasady zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowania zabudowy.

2. Jako priorytetowe należy traktować zadania wspólne dla wszystkich jednostek osadniczych (miejscowości położonych na terenie Parku i jego otuliny), których realizacja prowadzić będzie do poprawy stanu środowiska naturalnego i obejmować m.in.:

- likwidację niskich źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez budowę i modernizację sieci ciepłowniczych, modernizację lub przebudowę istniejących kotłowni, zmianę systemów grzewczych i wprowadzenie zasilania gazem lub olejem opałowym;
- racjonalizację gospodarki energią, w tym wykorzystanie energii wodnej oraz innych, niekonwencjonalnych źródeł energii;

- poprawę stanu czystości wód i wyposażenie wszystkich miejscowości w oczyszczalnię ścieków (również przydomowych) oraz sieć kanalizacyjną;
- likwidację dzikich wysypisk śmieci oraz racjonalizację gospodarki odpadami.

Dla powyższych zadań zapewni się priorytetowe ich traktowanie przez budżet państwa i państwowe fundusze celowe, w tym pomoc w uzyskaniu dotacji i kredytów na maksymalnie korzystnych warunkach przewidzianych regulaminami tych funduszy.

4. Dla przeprowadzenia prac związanych z modernizacją, rozbudową i budową obiektów budowlanych, zagospodarowaniem szlaków pieszych, rowerowych oraz innych uzupełniających elementów zagospodarowania turystycznego, położonych na terenie Parku, zakłada się uwzględnienie zaleceń zawartych w zasadach zagospodarowania przestrzennego i kształtowania zabudowy.

5. Ustalenia ochrony dla interesujących obiektów przyrody nieożywionej i krajobrazu oraz gatunków flory i fauny w formie rezerwatu przyrody, użytku ekologicznego lub stanowiska dokumentacyjnego, nastąpi po sporządzeniu odpowiedniej dokumentacji i podjęciu stosownych decyzji przez upoważnione organy.

IV - 1.2. Ustalenia szczegółowe dla gminy Bolków

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze gminy Bolków ustala się jako wiążące, następujące elementy:

- objęcie jedną z form ochrony źródeł Kaczawy;
- objęcie jedną z form skałki Urwista;
- układ pieszych szlaków turystycznych, dróg gospodarczych oraz sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego;
- układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejące drogi;
- istniejący i rozbudowany układ szlaków dla narciarstwa biegowego; wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych.

2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- objęcie ochroną przełomu Kaczawy w Kaczorowie;
- objęcie jedną z form ochrony odsłonki fylitów w Kaczorowie;
- wykształcenie urządzonych, zagospodarowanych terenów spacerowych, rozbudowę układu szlaków pieszych i rowerowych z wykorzystaniem istniejących dróg i ścieżek leśnych.

IV - Ustalenia szczegółowe dla terenów gminy Janowice Wielkie

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze gminy Janowice Wielkie ustala się jako wiążące, następujące elementy:

- objęcie jedną z form ochrony przełomowego odcinka doliny Bobru pomiędzy Ciechanowicami i Janowicami Wlk. oraz przełomu Trzcńskiego;
- objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków flory i fauny w rejonie: Hali Krzyżowej, Trzcńskich Mokradeł, Wzgórza Popiel, Bolczowa i Góry Brożyny;
- objęcie jedną z form ochrony obiektów geologicznych: Góry Popiel, skałki na zamku w Bolczowie i łomu na zboczu Małego Wołka oraz geomorfologicznych: przełomu Janowickiego i Trzcńskiego, Trzcńskich Mokradeł, sk. Janowickie Garby, sk. Strażnica, sk. Skalny Most, sk. Fajka, sk. Głaziska Janowickie, sk. Skalne Bramy, sk. Krowiarki, sk. Urwista, sk. Ścianki i sk. Zamczysko;
- układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy: Mały Wołek - Wołek - Dzicza Góra - Bielec - Wilkowyja - Jagoda - Wielka Kopa; dolina rzeki Bóbr na odcinku od Marciszowa do

- Trzcńska, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka przełomowego; Sokolik – Krzyżna – Fajka – Strużnickie Skąły – Starościńskie Skąły – Piec – Skalny Most – Skalne Bramy – Głaziska Janowickie – Zamek Bolczów;
- układ pieszych szlaków turystycznych, dróg wojewódzkich i gospodarczych oraz sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego;
  - układ szlaków rowerowych, wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
  - tereny spacerowe odpowiednio zagospodarowane z niezbędną infrastrukturą w strefie Gór Sokolich od Karpnik po Trzcńsko i powyżej Janowic Wielkich po Zamek Bolczów;
  - tereny wypoczynku pobytowego z funkcją letniskową oraz rozbudową gospodarstw agroturystycznych w miejscowości Mniszków oraz w górnej części Janowic Wielkich;
  - tereny sportów kajakowych w przełomowych odcinkach Bobru;
  - tereny powierzchniowej eksploatacji żwiru w Janowicach Wlk. prowadzonej do wyczerpania się złoża i sukcesywną rekultywacją;
  - ruiny zamku „Bolczów” z przeprowadzeniem trwałych prac zabezpieczających oraz możliwością wykorzystania części jego pomieszczeń dla obsługi ruchu turystycznego;
  - lokalizację specjalistycznego ośrodka sportowego na zamku w Bolczowie z muzeum oręża i stałym miejscem sportów rycerskich (z wypożyczalnią broni średniowiecznej);
  - lokalizację wiaty ochronnej przy Skalnym Moście;
  - lokalizację schroniska w Mniszkowie.

2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- rozbudowę gospodarstw agroturystycznych;
- utworzenie parkingu za Miedzianką w kierunku Ciechanowic oraz pomiędzy Radomierzem a Janowicami Wlk.;
- wykształcenie urządzonych, zagospodarowanych terenów spacerowych, punktów widokowych, rozbudowę układu szlaków pieszych, budowę szlaków rowerowych oraz wykorzystanie ich dla hippiki i narciarstwa biegowego.

IV – 1.4. Ustalenia szczegółowe dla terenów gminy Kamienna Góra

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych, w obszarze gminy Kamienna Góra ustala się jako wiążące, następujące elementy:
- objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków flory w następujących rejonach: łąki nad Przełęczą Rędzinińską, łąki koło Raszowa, łąki koło Czarnowa, przypotokowe ziołorośla koło Czarnowa, łąki na stokach Bukowej, łąki na zboczach Góry Szubieniczna, łąki w rejonie Kozich Gór nad Piszarzewicami, łąki nad Ogorzelcem, wyrobisko koło Ogorzelca;
  - objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków fauny w następujących rejonach: Wielkiej Kopy, Góry Wilowyji, lasu bukowego koło Leszczyńca, części doliny Bystrka;
  - objęcie jedną z form ochrony obiektów geomorfologicznych: sk. Łupkowa, sk. Między Wołkiem a Dziczą Górą, sk. Na Czubatej i sk. Szare Skąły;
  - układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy: Mały Wołek – Wołek – Dzicza Góra – Bielec – Wilkowyja – Jagoda – Wielka Kopa;
  - układ pieszych szlaków turystycznych, dróg wojewódzkich i gospodarczych oraz sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego;
  - układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
  - schronisko młodzieżowe „Dolomit” w Rędzinach;
  - tereny wypoczynku pobytowego z funkcją letniskową oraz rozbudową gospodarstw agroturystycznych;
  - tereny powierzchniowej eksploatacji dolomitu „Rędziny” w Rędzinach prowadzonej do wyczerpania się złoża i sukcesywną rekultywacją;

- węzły szlaków pieszych m.in. na Skalniku, z utrzymaniem odpowiedniego zagospodarowania (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci);
- potencjalne ośrodki sportów zimowych w rejonie Ogorzelca (na południowo-wschodnich stokach Rudnika) oraz Rędzin (na wschodnich stokach Bielca);
- lokalizację schroniska i parkingu na Przełęczy Rędzinińskiej.

2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- objęcie ochroną odsłoniętej z florą kopalną w Szarocinie;
- rozwój funkcji letniskowej z wypoczynkiem pobytowym w górnych częściach miejscowości: Leszczyńiec i Ogorzelec;
- wykształcenie urządzonych i zagospodarowanych punktów widokowych, rozbudowę układu szlaków pieszych, budowę szlaków rowerowych oraz wykorzystaniem ich dla hippiki i narciarstwa biegowego;
- rozbudowę gospodarstw agroturystycznych.

IV – 1.5. Ustalenia szczegółowe dla terenów miasta Kamienna Góra

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych, w obszarze miasta Kamienna Góra ustala się jako wiążące, następujące elementy:
- układ pieszych szlaków turystycznych, dróg gospodarczych oraz sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego;
  - układ szlaków rowerowych wykorzystujących istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
  - tereny hippiki i skiringu z wykorzystaniem istniejącego układu dróg.
2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:
- rozbudowę układu szlaków pieszych i rowerowych z wykorzystaniem istniejących dróg i ścieżek leśnych.

IV – 1.6. Ustalenia szczegółowe dla terenów miasta Kowary

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze miasta Kowary ustala się jako wiążące, następujące elementy:
- objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków fauny w rejonie Kowarskiej Czuby;
  - objęcie jedną z form ochrony obiektów geologicznych: łomu w Kowarach – Wojkowie, łomu na zboczu Góry Siodło, odsłonięta w okolicach Przełęczy Kowarskiej, skałki Owczarek, skałki z anomalią magnetyczną w rejonie sk. Owczarek i odsłonięta w okolicach Przełęczy pod Bobrzakiem oraz geomorfologicznych: sk. Kowarska Skała, sk. Skarbczyk i sk. Babie Skąły;
  - układ pieszych szlaków turystycznych, dróg gospodarczych oraz sieci urządzeń uzbrojenia technicznego;
  - układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
  - tereny lotniarstwa z utworzeniem startowiska dla paralotni na szczycie Rudnika;
  - tereny hippiki i skiringu z aktywizacją ośrodka obsługującego w Kowarach – Wojkowie.
2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- wykształcenie urządzonych punktów widokowych, rozbudowę układu szlaków pieszych, budowę szlaków rowerowych oraz wykorzystaniem ich dla hippiki i narciarstwa biegowego;
- lokalizację schroniska i parkingu na Przełęczy Kowarskiej.

IV - 1.7. Ustalenia szczegółowe dla terenów gminy Marciszów

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze gminy Marciszów ustala się jako wiążące, następujące elementy:

- objęcie jedną z form ochrony przełomowego odcinka doliny Bobru pomiędzy Ciechanowicami a Janowicami Wlk.;
- objęcie jedną z form ochrony Kolorowych Jeziorok koło Wieściszowic (po uprzednim rozpoznaniu możliwości i skali nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska, przyrody Parku oraz bezpieczeństwa osób);
- objęcie jedną z form ochrony gatunków florystycznych rejonu łąk koło Marciszowa i łąk koło Wieściszowic;
- objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków fauny w rejonie Wielkiej Kopy;
- objęcie jedną z form ochrony obiektów geologicznych: Kolorowych Jeziorok koło Wieściszowic oraz geomorfologicznych: sk. Jarzębinki;
- układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy: Mały Wolek - Wolek - Dzicza Góra - Bielec - Wilkowyja - Jagoda - Wielka Kopa; doliną rzeki Bóbr na odcinku od Marciszowa do Trzcinańska, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka przełomowego rzeki Bóbr;
- układ pieszych szlaków turystycznych z przeprowadzeniem korekty na odcinku Rozdroże pod Bielcem - Wolek;
- układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
- istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
- tereny powierzchniowej eksploatacji amfibolitu „Wieściszowice” w Wieściszowicach prowadzonej do wyczerpania się złoża z sukcesywną rekultywacją;
- tereny wypoczynku pobytowego z funkcją letniskową, szczególnie w miejscowości Wieściszowice;
- potencjalne ośrodki sportów zimowych w rejonie Wieściszowic (na północnych stokach masywu Wielkiej Kopy);
- utrzymanie pola namiotowych z urządzonym miejscem wypoczynku w rejonie Błękitnego Jeziora;
- lokalizacja wiaty ochronnej na przełęczy pomiędzy Raszowem a Wieściszowicami;
- węzły szlaków pieszych, m.in. na Wielkiej Kopie, odpowiednio zagospodarowane (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci).

2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- objęcie ochroną odsłoniętej fauny kopalnej w Marciszowie;
- wykształcenie urządzonych i zagospodarowanych punktów widokowych, rozbudowę układu szlaków pieszych, budowę szlaków rowerowych oraz wykorzystaniem ich dla hippiki i narciarstwa biegowego.

IV - 1.8. Ustalenia szczegółowe dla terenów gminy Mysłakowice

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych, w obszarze gminy Mysłakowice ustala się jako wiążące, następujące elementy:

- objęcie jedną z form ochrony interesujących gatunków fauny w rejonach: Góra Rudzik, Krzyżna Góra, Starościńskie Skały, Świnia Góra, Stawy Karpnickie i Stawy w Bukowcu;
- objęcie jedną z form ochrony obiektów geologicznych i geo-

morfologicznych: wychodni skalnej w Wojanowie - Bobrowie, Starościńskich Skał, łomu w Bukowcu, Gór Sokolich, sk. na Górze Skalnik wraz z gołoborzem, Starościńskich Skał, sk. Piec, sk. Diabelska Ambona, sk. na Płonicy, sk. Bramka, sk. Sowi Kamień i sk. na Radlicy;

- układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy: Sokolik - Krzyżna - Fajka - Strużnickie Skały - Starościńskie Skały - Piec - Skalny Most - Skalne Bramy - Głaziska Janowickie - Zamek Bolczów;
- układ pieszych szlaków turystycznych z przeprowadzeniem korekty na odcinku Starościńskie Skały - Świnia G. - Rozdroże pod Bielcem;
- układ szlaków rowerowych, wykorzystujących istniejącą sieć dróg;
- istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
- tereny spacerowe odpowiednio zagospodarowane z niezbędną infrastrukturą w strefie Gór Sokolich, od Karpnik po Trzcinańska;
- tereny wypoczynku pobytowego z funkcją letniskową oraz rozbudowę gospodarstw agroturystycznych we wszystkich miejscowościach położonych u podnóża Rudaw Janowickich;
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowca skaleniowego „Karpniki” w Karpnikach prowadzonej do wyczerpania się złoża z sukcesywną rekultywacją;
- tereny wspinaczki skałkowej w Górach Sokolich;
- tereny hippiki i skiringu w otoczeniu wsi letniskowych;
- schronisko „Szwajcarka” z przeprowadzeniem jego pełnej modernizacji i możliwością rozbudowy oraz schroniska młodzieżowe: „Sokolik” w Strużnicy i „Skalnik” w Bukowcu;
- lokalizację pól namiotowych z urządzonymi miejscami wypoczynku: powyżej Karpnik (przy drodze na Szwajcarkę) oraz przy Karpnickich Stawach;
- lokalizację wiaty ochronnej przy skałce Fajka;
- utworzenie parkingów pomiędzy Łomnicą a Karpnikami, na skłonie Bucznika i na Przełęczy pod Średnicą;
- węzły szlaków pieszych, m.in. na Skalniku, z utrzymaniem odpowiedniego zagospodarowania (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci).

2. Dla obszaru otuliny Parku ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- objęcie ochroną mutonów koło Łomnicy;
- wykształcenie urządzonych, zagospodarowanych terenów spacerowych, punktów widokowych, rozbudowę układu szlaków pieszych, budowę szlaków rowerowych oraz wykorzystaniem ich dla hippiki i narciarstwa biegowego.

IV - 1.9. Ustalenia szczegółowe dla terenów miasta Jelenia Góra

1. Dla planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze miasta Jelenia Góra ustala się wprowadzenie rozwiązań służących ochronie zasobów środowiska przyrodniczego, krajobrazu i dóbr kultury oraz rozwojowi turystyki, w tym m.in.:

- objęcie ochroną skałek Jelenia Skała i Głowacz;
- wykształcenie urządzonych, zagospodarowanych terenów spacerowych, rozbudowę układu szlaków pieszych i rowerowych z wykorzystaniem istniejących dróg i ścieżek leśnych.

IV - 2. Wytyczne do operatów urządzania gospodarstw leśnych

IV - 2.1. Wytyczne ogólne

1. Wytyczne z planu ochrony do operatów urządzania gospodarstwa leśnego sformułowane zostały w formie wiążących ustaleń, które dotyczą wyłącznie obszaru Parku, przy pełnej akcep-

tacji Nadleśnictw: „Śnieżka” w Kowarach, „Kamienna Góra” w Kamiennej Górze i „Jawor” w Jaworze. Wiąże się one z przyjętymi w planie ochrony zasadami ochrony ekosystemów leśnych, przyrody nieożywionej i gleb, zasobów wodnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, flory, fauny oraz walorów krajobrazowych. W zakres tych ustaleń wchodzi także propozycja dotycząca rozwoju turystyki oraz zakres zagospodarowania przestrzennego.

2. Dla operatów urządzania gospodarstw leśnych Nadleśnictwa „Śnieżka” w Kowarach, „Kamienna Góra” w Kamiennej Górze i „Jawor” w Jaworze, które będą sporządzane dla terenów wchodzących w skład Parku, ustala się jako wiążące w zakresie ochrony ekosystemów leśnych następujące elementy:

- wytypowanie i wyselekcjonowanie m.in. na podstawie rodzimych ekotypów, najdorodniejszych drzew i drzewostanów jako przyszłej bazy nasiennej:
  - wyłączonych drzewostanów nasiennych na terenie Nadleśnictwa „Śnieżka” (oddz. 87f, 188k, 231n, 232d), Nadleśnictwa „Kamienna Góra” (oddz. 55g) i Nadleśnictwa „Jawor” (oddz. 162i);
  - gospodarczych drzewostanów nasiennych;
  - drzew doborowych na terenie Nadleśnictwa „Śnieżka” (oddz. 252b, 259a, 185d, 146a, 4r, 252b, 245b, 81t, 87f) i Nadleśnictwa „Kamienna Góra” (oddz. 55g, 56a);
- wyprodukowanie różnorodnego materiału sadzeniowego w aspekcie wielogatunkowym, w zależności od potrzeb typologii siedlisk leśnych;
- odnowienie i przebudowa w pierwszej kolejności powierzchni otwartych, całkowicie pozabawionych drzewostanów (halizny) oraz w drugiej kolejności mocno przerzedzonych, lukowatych drzewostanów;
- odnawianie halizn przy maksymalnym wykorzystaniu jako przedplonu naturalnej osłony jarzębiny, brzozy, modrzewia lub w przypadku, gdy zachodzi taka potrzeba, wprowadzenie go w sposób sztuczny;
- odnawianie wylesionych powierzchni, dokonywane w ramach przebudowy i z uwzględnieniem odpowiedniej typologii siedliskowej;
- rozpatrzenie celowości wprowadzenia na wylesionych zboczach Skalnika w formie grupowej lub kępowej sosny limby (pomiędzy to, że nie jest to jej naturalne stanowisko występowania) i sosny górskiej (kosodrzewiny);
- odstąpienie od ścisłego przestrzegania zaleceń zawartych w Zasadach hodowli lasu z 1988 r. z zakładaniem w większych kępach od 5 – 20 arów gatunków głównych oraz pojedynczo lub grupowo gatunków pomocniczych, domieszkowych i biocenotycznych;
- sadzenie modrzewia na dużych powierzchniach otwartych, jako zapory przeciw wiatrom wywalającym;
- stosowanie podsadzeń w drzewostanach mocno przerzedzonych i lukowatych (najpierw zakładane będą kępy jodłowe, a po kilku lub kilkunastu latach dopiero pozostałe gatunki docelowe); jodłę wprowadzać jedynie na siedliska dla niej odpowiednie;
- inicjowanie odnowień naturalnych;
- prowadzenie cięć pielęgnacyjnych jak w lasach gospodarczych;
- zrezygnowanie z użytkowania drzewostanów rębnią Ic; w uzasadnionych przypadkach należy ją uwzględnić (m.in. przy cięciach pod uprawy pochodne);
- zrezygnowanie z użytkowania rębego dla jodły pospolitej i wiązu górskiego;
- przy użytkowaniu rębnym rębniami złożonymi w drzewostanach z udziałem dębu, buka, jawora i lipy stosowanie długiego i bardzo długiego okresu odnowienia, aby te gatunki pozostały na powierzchni 140 i więcej lat.

IV – 2.2. Wytyczne szczegółowe dla terenów Nadleśnictwa „Śnieżka” w Kowarach

1. Dla operatu urządzania gospodarstwa leśnego, który będzie sporządzany dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze Nadleśnictwa „Śnieżka” w Kowarach, ustala się jako wiążące, następujące elementy:
  - ochronę interesujących gatunków fauny w rejonach: Góry Rudzik, Krzyżnej Góry, Starościńskich Skał, Świniej Góry, Bolczowa i Kowarskiej Czuby,

- ochronę obiektów geologicznych i geomorfologicznych, wskazanych w operacie ochrony walorów przyrody nieożywionej i gleb;
- układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy: Sokolik – Krzyżna – Pajka – Strużnickie Skały – Starościńskie Skały – Piec – Skalny Most – Skalne Bramy – Głaziska Janowickie – Zamek Bolczów oraz Mały Wolek – Wolek – Dzicza Góra – Bielec – Wilkowyja – Jagoda – Wielka Kopa;
- układ pieszych szlaków turystycznych z przeprowadzeniem korekty na odcinku Starościńskie Skały – Świnia G. – Rozdroże pod Bielcem;
- układ dróg leśnych i gospodarczych;
- układ szlaków rowerowych, wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
- istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
- tereny spacerowe odpowiednio zagospodarowane z niezbędną infrastrukturą w strefie Gór Sokolich, od Karpnik po Trzcianko, od Janowic po Bolczów;
- tereny wspinaczki skałkowej w Górach Sokolich;
- trasy dla hippiki i skiringu z wykorzystaniem istniejącego układu dróg;
- lokalizację pola namiotowego z urządzonym miejscem wypoczynku powyżej Karpnik (przy drodze na Szwajcarce);
- lokalizację wiaty ochronnej przy skałce Pajka;
- węzły szlaków pieszych m.in. na Skalniku z utrzymaniem odpowiedniego zagospodarowania (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci).

IV – 2.3. Wytyczne szczegółowe dla terenów Nadleśnictwa „Kamienna Góra” w Kamiennej Górze

1. Dla operatu urządzania gospodarstwa leśnego, który będzie sporządzany dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze Nadleśnictwa „Kamienna Góra” w Kamiennej Górze, ustala się jako wiążące następujące elementy:
  - ochronę interesujących gatunków fauny w rejonie Wielkiej Kopy;
  - ochronę obiektów geologicznych i geomorfologicznych, wskazanych w operacie ochrony walorów przyrody nieożywionej i gleb;
  - układ pieszych szlaków turystycznych, dróg leśnych i gospodarczych;
  - układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych;
  - trasy dla hippiki i skiringu z wykorzystaniem istniejącego układu dróg;
  - węzły szlaków pieszych z utrzymaniem odpowiedniego zagospodarowania (z wiatami, ławkami, stołami, koszami na śmieci).

IV – 2.4. Wytyczne szczegółowe dla terenów Nadleśnictwa „Jawor” w Jaworze

1. Dla operatu urządzania gospodarstwa leśnego, który będzie sporządzany dla terenów wchodzących w skład Parku i położonych w obszarze Nadleśnictwa „Jawor” w Jaworze ustala się jako wiążące następujące elementy:
  - ochronę interesujących gatunków fauny w rejonie Góry Brożyny;
  - ochronę obiektów geologicznych i geomorfologicznych, wskazanych w operacie ochrony walorów przyrody nieożywionej i gleb;
  - układ ścieżek dydaktycznych z wytyczeniem trasy w dolinie rzeki Bóbr od Ciechanowic do Trzcianka, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka przełomowego;
  - układ pieszych szlaków turystycznych, dróg leśnych i gospodarczych;
  - układ szlaków rowerowych wykorzystujący istniejącą sieć dróg;
  - istniejący i rozbudowywany układ szlaków dla narciarstwa biegowego, wykorzystujący istniejącą sieć szlaków pieszych.

V. OPRACOWANIE GRAFICZNE

1. Integralną częścią niniejszego załącznika są trzy niżej wymienione mapy, które ustalają zasady ochrony i zagospodarowania terenu Parku i jego otuliny w skali 1:75000

- rys. nr 1S, Operat generalny – układ przestrzenny Parku na tle hipsometrii,

- rys. nr 2S, Operat generalny – ustalenia dla ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
  - rys. nr 3S, Operat generalny – zasady zagospodarowania przestrzennego i udostępnienia Parku dla turystyki.
2. Mapy podstawowe, które ustalają zasady ochrony i zagospodarowania terenu Parku i jego otuliny w skali 1:25000 znajdują się w zasobach Zarządu Parków Krajobrazowych w Jeleniej Górze

PLAN OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

OPERAT GENERALNY
UKŁAD
PRZESTRZENNY
PARKU NA TLE
HIPSOMETRII

RYS. NR 1S, 1: 75000

STRUKTURA TERENÓW CHRONIONYCH

- GRANICE PARKU ISTNIEJĄCE
- GRANICE PARKU PROJEKTOWANE
- GRANICE OTULINY PARKU ISTNIEJĄCE
- GRANICE OTULINY PARKU PROJEKTOWANE
- GRANICE KARKONOSKIEGO PARKU NARODOWEGO
- GRANICE PROJEKTOWANYCH PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH Z OTULINAMI: KACZAWSKIEGO P.K. I LOMNICKIEGO P.K.
- GRANICE OBSZARU CHRONIENEGO KRAJOBRAZU KARKONOSZE - GÓRY IZERSKIE
- GRANICE GMIN

HIPSOMETRIA

- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 300 - 400 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 400 - 500 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 500 - 600 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 600 - 700 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 700 - 800 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI 800 - 900 m n.p.m.
- TERENY POŁOŻONE NA WYSOKOŚCI POWYŻEJ 900 m n.p.m.

ZESPÓŁ AUTORSKI PLANU OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

ARCH. JAWISZ KORZEŃ - OPERAT GENERALNY I KOORDYNACJA PRAC
 MGR KRYSZYŃA SŁAWA I MGR ANDRZEJ PACZOS - OPERAT OCHRONY WALCÓW PRZYRODY NIEZYMNOJ I CIĘŻE
 DR BRONISŁAW GŁOWCICZ - OPERAT OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH
 MGR INŻ. TADEUSZ DWORZYTOS - OPERAT OCHRONY EKOSYSTEMÓW LEBNYCH
 MGR Czesław NAWRODZICZ - OPERAT OCHRONY ŁĄKOWYCH EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH I FLORY
 MGR BOŻENA GRAMEZ I MGR KATARZYNA BULMAN - OPERAT OCHRONY FAUNY
 MGR KATARZYNA POHIBELKO - OPERAT OCHRONY WALCÓW KŁA TURZYCYCH I KRAJOBRAZOWYCH
 MGR URSZULA KOZŁOWSKA, DR MARJA KACHMARZ I JULIUSZ KORZEŃ (MAPWI) - OPERAT OCHRONY WALCÓW REKREACYJNO-TURYSTYCZNYCH WYPOCZYNKOWYCH
 MGR MAGDALENA KUSZTAŁ - OPERAT SOZJOLOGICZNY
 MGR JANUSZ KORZEŃ I JACEK GOOLEWSKI (MAPWI) - OPERAT ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MGR INŻ. JAN JAMER - OPERAT WŁAŚNOŚCI I UŻYTKOWANIA TERENU
 MGR ANDRZEJ PACZOS - PROGRAM ODALACHOŚCI EDUKACYJNEJ, WYDAWACZEJ ORAZ BADAŃ NAUKOWYCH
 MGR INŻ. JERZY KATAJSKI I MGR INŻ. KRYSZYŃA SŁAWA - WSPÓŁPRACA PRZY OPRACOWANIU OPERATU GENERALNEGO

OPINIODAWCA:
 DR MARIA BARANOWSKA - JAKOTA (INSTYTUT GOSPODARSTWA PRZESTRZENNEGO I KOMUNALNEGO) ODDZIAŁ W KRAKOWIE, PAŃSTWOWA RADA OCHRONY PRZYRODY

OPRACOWANIE GRAFICZNE:
 JACEK GOOLEWSKI (MAPWI), JULIUSZ KORZEŃ (MAPWI), KRYSZTOF KORZEŃ (MAPWI), PIOTR KUSA (MAPWI) I LEOKADIA KACZYŃSKA

PLAN OCHRONY RPK OPRACOWANO NA ZLECENIE DYREKTORA LĄKOWYCH PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH W JELEŃSKIEJ HURTOWNI PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA W LATACH 1986 - 1987

PLAN OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

● OPERAT GENERALNY
 ● USTALENIA
 DLA OCHRONY
 ŚRODOWISKA
 PRZYRODNICZEGO
 I KULTUROWEGO
 ● RYS. NR 2S, 1: 75000

ZESPOŁ AUTORSKI PLANU OCHRONY
 RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

MGR JANUSZ KORZEN - OPERAT GENERALNY I KOORDYNATOR PRAC
 MGR KRYSZYNA SŁAWA I MGR ANDRZEJ PACZOS - OPERAT OCHRONY WALORÓW
 PRZYRODY NIEZYMIONEJ I GŁEB
 DR BRONISŁAW GŁOZDZIŃSKI - OPERAT OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH
 MGR INŻ. TADEUSZ DZIURZYŃSKI - OPERAT OCHRONY EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH
 MGR CZEŚLAW HARKNIEWICZ - OPERAT OCHRONY ŁĄKOWYCH EKOSYSTEMÓW
 NIELEŚNYCH I FLORY
 MGR BOŻENA GRAMEZ I MGR KATARZYNA BULMAH - OPERAT OCHRONY FAUNY
 MGR KATARZYNA POWBIELKO - OPERAT OCHRONY WALORÓW KULTUROWYCH
 I KRAJOBRAZOWYCH
 MGR URSZULA KOZŁOWSKA, DR MARJAN KACHMARZ I JULIUSZ KORZEN (MAPPI)
 OPERAT OCHRONY WALORÓW REKREACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH
 WYPOCZYNKOWYCH
 MGR MAGDALENA RUSZTAŁ - OPERAT SOCJOLOGICZNY
 MGR JANUSZ KORZEN I JANUSZ GÓDLEWSKI (MAPPI) - OPERAT ZAGOSPODAR-
 WANIA PRZESTRZENNEGO
 MGR JAN JAMER - OPERAT WŁASNOŚCI I UŻYTKOWANIA TERENU
 MGR ANIOLEŻ PACZOS - PROGRAM ODDALONEGO EDUKACYJNEJ, WYDAWNICZEJ
 ORAZ BADAŃ NAUKOWYCH
 MGR INŻ. JERZY RATAJSKI I MGR INŻ. KRYSZYNA SŁAWA - WSPÓŁPRACA PRZY
 OPRACOWANIU OPERATU GENERALNEGO

OPROMIOWANIE:
 DR MARIA BARANOWSKA - JAKOTA INSTYTUT GOSPODARSTWA PRZESTRZENNEJ I
 KOMUNIKACJI GOSPODARSTWA W KRAJOWYM, PAŃSTWOWA RADA OCHRONY
 PRZYRODY

OPRACOWANIE GRAFICZNE:
 JANUSZ GÓDLEWSKI (MAPPI), JULIUSZ KORZEN (MAPPI), KRYSZTOF KORZEN
 (MAPPI), PIOTR KUŚA (MAPPI), LEONARDA RACZYŃSKA

- STRUKTURA TERENÓW CHRONIONYCH
 NA TLE PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO
- GRANICE PARKU ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE
- GRANICE OTULINY PARKU ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE
- GRANICE GMIN
- ELEMENTY CHRONIONE PRZYRODY NIEOZYMIONEJ,
 EKOSYSTEMÓW NIELEŚNYCH, LEŚNYCH, FLORY I FAUNY
- GRZBIETY (WOOOZIAŁY)
- WIERZCHOŁY KOPUŁASTE, KOPASTE I STÓDKOWE
- PAGORY
- SKALKI
- GOLOBORZA
- WISZE DROGOWSKIE
- OBSZARY AKKUMULACJI TORFOWEJ
- KRAWĘDZIE TERAS RZĘCZNYCH, PODOCIECA, PRZEŁOBY
- NIŻSZE DOLINY WĄSOWE, NIEKÓWATE I PŁASKOENNE
- OBIEKTY GEOLOGICZNE WSKAZANE DO OCHRONY
- OBIEKTY GEOMORFOLOGICZNE WSKAZANE DO OCHRONY
- KOMPLEKSY LEŚNE
- WARTOŚCIOWE STANOWISKA FLORYSTYCZNE
- WARTOŚCIOWE STANOWISKA FAUNISTYCZNE
- TERENY WARTOŚCIOWE POD WZGLĘDEM FLORYSTYCZNYM
 WSKAZANE DO OCHRONY
- TERENY WARTOŚCIOWE POD WZGLĘDEM FAUNISTYCZNYM
 WSKAZANE DO OCHRONY
- ELEMENTY OCHRONY KRAJOBRAZU I DOBR KULTURY
- GŁÓWNE PUNKTY I OSIE WIDOKOWE CHRONIONE PRZED
 WPROWADZENIEM OBIEKTÓW O SKALI CHARAKTERZE
 NARUSZAJĄCYM ISTNIEJĄCE WALORY KRAJOBRAZOWE
- CIĄGI WGLĄDÓW DALEKICH NA RUDAWY JANOWICKIE
 Z GŁÓWNYCH DROG I SZLAKÓW KOLEJOWYCH
 CHRONIONE PRZED WPROWADZENIEM ZABUDOWY
- GŁÓWNE OBIEKTY ZABYTKOWE
- CHRONIONE ZABYTKOWE ZAŁOŻENIA PALACÓWO - PARKOWE
 (W GRANICACH WID. WZGLĘD. I INNYCH ZRODŁACH)
- CHRONIONE ZABYTKOWE PASTRY UZDROWISKOWE I MIEJSKIE
 ORAZ ZABYTKOWE CMENTARZE
- ZABYTKOWE ALJEJE ORAZ PROJEKTOWANE CIĄGI ZIELENI
 URZĄDZONEJ
- OBIEKTY ZESPOŁY OBIEKTÓW DYPLOMATYCZNYCH

PLAN OCHRONY RPK OPRACOWANO NA ZLECENIE
 DYREKTORA ZARZĄDZANIA PARKÓW W JELENIOGÓRZE

PLAN OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

ZESPÓŁ AUTORSKI PLANU OCHRONY RUDAWSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

ARCH. JAKUB KORZEN - OPERAT GENERALNY I KOORDYNACJA PRAC
 DR KRYSZYNA SZWAJ - MGR ANDRZEJ PACZOS - OPERAT OCHRONY WALDÓW PRZYRODY HISTORYCZNEJ I DZIS
 DR BRANISŁAW GŁOWACKI - OPERAT OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH
 MGR WŁ. TADEUSZ DWORCZYŃSKI - OPERAT OCHRONY EKOSYSTEMÓW LESNYCH
 MGR CZESŁAW NARSIENIŃSKI - OPERAT OCHRONY ŁĄKOWYCH EKOSYSTEMÓW HELEWITICH I FLORY
 MGR BOŻENA GRABEK I MGR KATARZYNA BULMAN - OPERAT OCHRONY FAUNY
 MGR IRENA TAJCZYŃSKA - OPERAT OCHRONY WĄDROWIAKÓW TURYSTYCZNYCH I KRAJOBRAZOWYCH
 MGR IRENEA KOCZWIŃSKA, DR BARBARA KACHNARZ I JULIUSZ KORZEN (MAPY) - OPERAT OCHRONY WALDÓW REKREACYJNO-TURYSTYCZNYCH WYPÓCZYNKOWYCH
 MGR MAGDALENA KULETAŁ - OPERAT SOCJOLOGICZNY
 ARCH. JAKUB KORZEN I JACEK GOOLEWSKI (MAPY) - OPERAT ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
 MGR DR JAR JAMER - OPERAT I WŁAŚNOŚCI (UŻYTKOWNIA TERENU)
 MGR ANDRZEJ PACZOS - PROGRAM OZALANIEC EDUKACYJNEJ WYDAWNICZEJ ORAZ BADAŃ NAUKOWYCH
 MGR WŁ. BRZY KATAJSKI I MGR WŁ. KRYSZYNA SZWAJ - WSPÓLPRACA PRZY OPRACOWANIU OPERATU GENERALNEGO

OPRACOWANIE GRAFICZNE:
 JACEK GOOLEWSKI (MAPY), JULIUSZ KORZEN (MAPY), KRYSZTOF KORZEN (WIELKI POTR KUBA PIELNWI I LEOKADIA RACIŃSKA)

**OPERAT GENERALNY
 ZASADY
 ZAGOSPODAROWANIA
 PRZESTRZENNEGO
 I UDOSTĘPNIENIA
 PARKU DLA TURYSTYKI**

RYS. NR 3S 1: 75000

- STRUKTURA TERENÓW CHRONIONYCH NA TLE PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO
- GRANICE PARKU ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE
- GRANICE OTULINY PARKU ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE
- GRANICE GMIN
- STRUKTURA URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW DLA OBSŁUGI TURYSTYKI I WYPÓCZYNKU
- WŚKAZANIE TERENÓW KONCENTRACJI WYPÓCZYNKU POBYTOWEGO
- PROJEKTOWANE TERENY SPACEROWE
- TERENY UPRAWIANIA WSPINACZEK SKALNYCH
- PROJEKTOWANE TERENY WSKAZANE DLA NAJCIĘŻSZEGO SZKOLENIA
- CENTRA ROZRZĄDU RUCHU TURYSTYCZNEGO
- SZLAKI PRZEZIE
- URZĄDZONE PUNKTY WIDOKOWE ZAGOSPODAROWANE WSKAZANE OD ZAGOSPODAROWANIA
- PROJEKTOWANE SZCZĘDZI ODDYKTYCZNE
- PROJEKTOWANE SZLAKI ROWEROWE I ODCINKI DRÓG PUBLICZNYCH UDOSTĘPNIONE DLA WĘDROWEK ROWEROWYCH
- SCHRONISKA
- WYSPECJALIZOWANE OŚRODKI TURYSTYCZNO-WYPÓCZYNKOWE ORAZ SPORTOWE, ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE (DŁUGOPŁYWE, L. LOTNIASTWA, SW-SPORTOWE WODNYCH, W-WSPINACZKOWE)
- POLA NAMIOTOWE I CAMPINGI ISTNIEJĄCE I PROJEKTOWANE
- STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA
- TERENY OSADNICZWA
- LOKALIZACJE NOWYCH WSKAZANYCH ZESPÓŁÓW ZABUDOWY MIESZKALNEJ I USŁUGOWEJ
- TERENY PRZEMYSŁOWE, PRODUKCYJNE
- TERENY EKSPLOATACJI POMIĘDZYWODNEJ
- GRANICE OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH ORAZ GRANICE UDOKUMENTOWANE ZŁOŻ SZYBY LUB SZTOLNE DO REKULTYWACJI
- TERENY WÓD OTWARTYCH
- TERENY LASÓW WRAZ Z PROJEKTOWANYMI DOLESIENIAMI
- SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ I KOLEJOWEJ
- UKŁAD GŁÓWNYCH DRÓG PUBLICZNYCH
- PARKINGI WODKOWE Z URZĄDZENIAMI TOWARZYSZĄCYMI
- STACJE PALIW I OBSŁUGI TURYSTYKI ZMOTORYZOWANEJ
- DWORCE I PRZYSTANKI AUTOBUSOWE
- GŁÓWNE SZLAKI KOLEJOWE
- DWORCE I PRZYSTANKI KOLEJOWE

PLAN OCHRONY RPK OPRACOWANO NA ZLECENIE
 DYREKTORA ZARZĄDU PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH
 W JELENIOGORSKIM BIURZE PLANOWANIA I PROJEKTOWANIA

